

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ»

Συγκριτική Ανάλυση Φορολογικού Συστήματος
Άμεσης Φορολογίας Αλβανίας & Ελλάδας
(Φορολογικό έτος 2018)

Λορέν Λ. Μπεκιάρι
(Α.Μ. 7117Μ025)

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Ι. Λιάπης

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης
του Πάντειου Πανεπιστημίου για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Φορολογίας και Ελεγκτικής.

Αθήνα, 2018

Υπεύθυνη Δήλωση

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε από εμένα τον ίδιο και όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν αναφέρονται στην βιβλιογραφία.

Ο δηλών,

Μπεκιάρι Λορέν

Ευχαριστίες

Τσούση Χαράλαμπο, Απόφοιτος του ΠΜΣ «Ελεγκτική και Φορολογία» και συναδέλφου μου, για την καταπληκτική συνεργασία και την καθοριστική συμβολή του στην εν λόγω εργασία,

Κορομηλά Γεώργιο, Διδάσκοντα στο ΠΜΣ, φορολογικό σύμβουλο και συγγραφέα, για την ουσιαστική βοήθεια στην εκπόνηση της εν λόγω εργασίας,

Τσάμη Αναστάσιο, Καθηγητή Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Λογιστικής του Παντείου Πανεπιστημίου,

Αποστόλου Απόστολο, Καθηγητή Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Λογιστικής του Παντείου Πανεπιστημίου,

Φίλο Ιωάννη, Αναπληρωτή Καθηγητή Ελεγκτικής και Διεθνών Προτύπων του Παντείου Πανεπιστημίου,

Σιούτη Ελευθερία, Σύντροφο μου, για την υποστήριξη και την συμπαράσταση στην εως τώρα ακαδημαϊκή και επαγγελματική σταδιοδρομία μου αλλά και την εκπόνηση της εν λόγω εργασίας,

Deloitte Ελλάδας & Αλβανίας, τους συναδέλφους μου σε Αλβανία και Ελλάδα, οι οποίοι με τις εξειδικευμένες γνώσεις τους επίλυσαν απορίες μου.

Οικογένεια & φίλοι μου, οι οποίοι αδιαλείπτως στηρίζουν την ακαδημαϊκή και επαγγελματική μου προσπάθεια.

Περιεχόμενα

Κατάλογος Πινάκων	6
Συντομογραφίες	7
Περίληψη	8
Abstract	9
Κεφάλαιο I	10
1. Εισαγωγή	10
1.1 Σχεδιασμός εργασίας.....	11
1.1.1 Παραδοχές.....	12
Κεφάλαιο II.....	13
2. Αναδρομή στο Φορολογικό Σύστημα της Δημοκρατίας της Αλβανίας.....	13
2.1 Ιστορική αναδρομή αλβανικού φορολογικού συστήματος.....	14
2.1.1 Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων	15
2.1.2 Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων	17
Κεφάλαιο III	19
3. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων	19
3.1 Φορολογική κατοικία	19
3.2 Υποκείμενο του φόρου.....	19
3.3 Φορολογητέο εισόδημα.....	20
3.4 Απαλλασσόμενα του φόρου εισοδήματα	21
3.5 Φορολογικό έτος φυσικών προσώπων	22
3.6 Φορολογικοί Συντελεστές	22
3.7 Καταβολή φόρου εισοδήματος	23
3.8 Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας	23
3.9 Δήλωση φορολογίας εισοδήματος	23
3.9.1 Στοιχεία προς συμπλήρωση στην ετήσια δήλωση.....	24
3.10 Προσδιορισμός φόρου εισοδήματος	25
3.11 Παράλειψη ή εσφαλμένη συμπλήρωση φορολογικής δήλωσης	26
3.12 Σημαντικές προσθήκες και τροποποιήσεις Ν. 8438/1998 εντός του 2019 ...	26
Κεφάλαιο IV	28
4. Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων	28

4.1	Πρόσωπα υποκείμενα στο φόρο εισοδήματος του κώδικα φορολογίας της Αλβανίας	28
4.2	Φορολογική κατοικία νομικού προσώπου	30
4.3	Φορολογικό έτος νομικών προσώπων	30
4.4	Φορολογητέο εισόδημα.....	31
4.5	Μη εκπιπτόμενα έξοδα.....	32
4.6	Υποκεφαλαιοδότηση	34
4.7	Αποσβέσεις.....	34
4.8	Μέθοδοι αποτίμησης αποθεμάτων για φορολογικούς σκοπούς.....	36
4.9	Επισφαλείς απαιτήσεις (πρόβλεψη)	36
4.10	Τεχνικά αποθεματικά τραπεζών και ασφαλιστικών οργανισμών	36
4.11	Εισόδημα από μερίσματα ή εν γένει διανομή κερδών	37
4.12	Μεταφορά ζημιών	37
4.13	Φορολογικός συντελεστής	37
4.14	Δήλωση φορολογίας εισοδήματος νομικού προσώπου	38
4.15	Δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος ενοποιημένων νομικών προσώπων.....	38
4.16	Προκαταβολή φόρου εισοδήματος	39
4.17	Πίστωση φόρου αλλοδαπής	40
4.18	Πίστωση ζημιών αλλοδαπής	40
4.19	Μείωση κεφαλαίου νομικού προσώπου.....	40
4.20	Ενδοομιλικές συναλλαγές	40
	Κεφάλαιο V.....	43
5.	Ειδικά Θέματα Ενδιαφέροντος Φυσικών & Νομικών Προσώπων	43
5.1	Παρακράτηση φόρου στη πηγή.....	43
5.2	Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	46
	Κεφάλαιο VI.....	48
6.	Συγκριτική ανάλυση	48
6.1	Φορολογία νομικών προσώπων	48
6.2	Φορολογία φυσικών προσώπων.....	56
6.3	Παραδείγματα	61
	Κεφάλαιο VII.....	67
7.	Συμπεράσματα.....	67
	Βιβλιογραφία	68

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Φορολογική κλίμακα για τις φορολογικές περιόδους 2005-2007.....	16
Πίνακας 2: Φορολογική κλίμακα από 1.1.2014.....	17
Πίνακας 3: Φορολογική κλίμακα σε ισχύ 31.12.2018.....	22
Πίνακας 4: Κλίμακα φορολογίας εισοδήματος Φ.Π. με έναρξη την 01.01.2019	27
Πίνακας 5: Φορολογικοί Συντελεστές Νομικών Προσώπων για Αλβανία & Ελλάδα	49
Πίνακας 6: Διαφορές Μη Εκπιπτόμενων Διαφορών Αλβανίας- Ελλάδας	50
Πίνακας 7: Μέθοδοι και Συντελεστές Απόσβεσης Αλβανίας-Ελλάδας	52
Πίνακας 8: Προθεσμίες Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος Αλβανίας- Ελλάδα	54
Πίνακας 9: Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος Αλβανίας - Ελλάδα	55
Πίνακας 10: Διαφορές συντελεστών φορολογίας ανά κλιμάκιο (ετησιοποιημένο)	57
Πίνακας 11: Φορολογικοί συντελεστές για τα υπόλοιπα εισοδήματα.....	57
Πίνακας 12: Κλίμακα φορολογίας εισοδήματος από ακίνητη περιουσία.....	58
Πίνακας 13: Κλίμακα ελάχιστων δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα (μείωση φόρου)....	58
Πίνακας 14: Φορολογικοί συντελεστές για ποσό αποζημίωσης.....	59
Πίνακας 15: Δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων	60
Πίνακας 16: Αποτέλεσμα και καταβολή φόρου εισοδήματος	60

Συντομογραφίες

Ελληνικές

Φ.Π.Α.	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
Φ.Μ.Υ.	Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών
Δ.Ν.Τ.	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Φ.Π.	Φυσικό Πρόσωπο
Ν.Π.	Νομικό Πρόσωπο
Ε.Ε.	Ετερόρρυθμη Εταιρεία
Ο.Ε.	Ομόρρυθμη Εταιρεία
Ε.Π.Ε.	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρεία
Ι.Κ.Ε.	Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία
Σ.Α.Δ.Φ.	Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας
Ε.Λ.Π.	Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
Ε.Α.Ε.	Ελεγχόμενες Αλλοδαπές Εταιρείες
Ε.Ε.Α	Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης

Ξενόγλωσσες

ALL	Albanian Lek (νόμισμα της Δημοκρατίας της Αλβανίας)
GR	Greek
ALB	Albanian
TR	Tregtar i Regjistruar (Φυσικό πρόσωπο το οποίο ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα)
SHK	Shoqëri Kolektive (Ομόρρυθμη Εταιρεία)
SHKM	Shoqëri Komandite (Ετερόρρυθμη Εταιρεία)
SHPK	Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar (Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης)
SHA	Shoqëri Aksionare (Ανώνυμη Εταιρεία)
EBITDA	Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization
CEFTA	Central European Free Trade Agreement
SAA	Stabilisation and Association Agreements
UCC	Union Customs Code
N/A	Not Applicable

Περίληψη

Η παρούσα εργασία στοχεύει στη σύγκριση της φορολογίας εισοδήματος (φυσικών και νομικών προσώπων) μεταξύ της Αλβανίας και της Ελλάδας. Βασική πηγή μελέτης για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας είναι ο φορολογικός νόμος (συμπεριλαμβανομένων τροποποιήσεων) της κάθε χώρας που βρίσκεται σε ισχύ (με έτος αναφοράς το 2018) καθώς και κάθε σχετική γραπτή καθοδήγηση που έχει δημοσιευθεί από την οικεία φορολογική διοίκηση. Γίνεται σύντομη αναφορά στις διατάξεις των υποκείμενων σε παρακρατούμενο φόρο εισοδημάτων όπως και στους συντελεστές αυτών καθώς και στις συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας της Αλβανίας με έμφαση σε αυτή με την Ελλάδα. Η παρούσα εργασία στοχεύει στην ευρύτερη κατανόηση του φορολογικού συστήματος της Δημοκρατίας της Αλβανίας καθώς και στις διαφορές του, όπου αυτές προβλέπονται, με το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας. Από τη σύγκριση συμπεραίνεται πως σε επίπεδο θεωρητικό οι διατάξεις τείνουν να μοιάζουν σε αρκετά σημαντικό βαθμό, δεδομένης της προσπάθειας προσομοίωσης στα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και Οδηγίες, χωρίς όμως να απομονώνουν το προσωπικό χαρακτήρα της εκάστοτε χώρας, ενώ στο πλαίσιο σύγκρισης των ουσιαστών επιπτώσεων της φορολογίας στα εισοδήματα, παρατηρήσαμε ότι το ουσιαστικό φορολογικό αποτέλεσμα (και βάσει των παραδειγμάτων) υφίσταται διπλάσια περίπου επιβάρυνση για τους Έλληνες φορολογούμενους από το αντίστοιχο των φορολογούμενων της Αλβανίας.

Λέξεις-κλειδιά: Διεθνής φορολογία, Φορολογία Αλβανίας, Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, Αλβανία

Abstract

The present thesis aims at a comparative study (theoretical basis) of income taxation between Albania and Greece in a great extent both for corporates and individuals. This comparison is based on existing taxation provisions of each country including all amendments with reference year 2018. Moreover, a brief reference is made to the provisions of withholding taxes as well as to the double taxation treaties of Albania with emphasis on that with Greece. Generally, it is shown that many of tax provisions for both countries tend to resemble to a considerable extent, given the attempt to simulate the European Standards and Directives. The main analysis of thesis is provided by comparing and contrasting the differences of legislation in conjunction with distinct examples giving the substantial impact of tax on personal or corporate income. In conclusion, it is noticed that the substantial tax effect is about double the burden for Greek taxpayers than that of Albanian taxpayers.

Κεφάλαιο I

1. Εισαγωγή

Το φορολογικό σύστημα που υιοθετείται από μια χώρα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την ενίσχυση ή σταθεροποίηση της οικονομικής της ανάπτυξης. Αποστολή ενός φορολογικού συστήματος είναι αφενός η μεταβίβαση στο Δημόσιο των αναγκαίων πόρων για τη χρηματοδότηση των δαπανών του με το χαμηλότερο κόστος και αφετέρου, ως εργαλείο άσκησης οικονομικής πολιτικής, η αύξηση του παραγόμενου προϊόντος με ταυτόχρονη διασφάλιση της δίκαιης διανομής του.¹

Σύμφωνα με Musgrave, R and Musgrave, P. (1989), ένα αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα καταφέρνει να συγκεντρώνει επαρκή έσοδα με τις λιγότερες δυνατές στρεβλώσεις στην αποτελεσματικότητα κατανομής των πόρων και την επίτευξη διανομής του εισοδήματος που θεωρείται δίκαια.²

Ως εργαλείο οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης, η φορολογική πολιτική κάθε χώρας θα πρέπει να συνίσταται από ένα σταθερό, απλό και δίκαιο φορολογικό σύστημα, απαλλαγμένο από αβεβαιότητες. Το ασταθές φορολογικό περιβάλλον και η

¹ Κορομηλάς Α. Γεώργιος. «Σταθερό και δίκαιο φορολογικό σύστημα (το άλλο με τον Τοτό το ξέρετε;)». Αθήνα 2017. <https://www.liberal.gr/arthro/163255/oikonomia/forologika/aplo-stathero-kai-dikaio-forologiko-sustima-to-allo-me-ton-toto-to-xerete.html>

² Musgrave, R and Musgrave, P. (1989). Public Finance in Theory and Practice.

ανάγκη διαμόρφωσης ενός βιώσιμου φορολογικού συστήματος, δημιουργεί πεδίο για μελέτη, ανάλυση και εύρεση νέων βιώσιμων προτάσεων.

Η εκπόνηση της παρούσας εργασίας έχει ως στόχο τη μελέτη του φορολογικού συστήματος της Ελλάδας και της Αλβανίας και τη συγκριτική ανάλυση των δυο συστημάτων. Ο ισχύον φορολογικός νόμος της εκάστοτε χώρας, σε συνεργασία με επιστημονικά άρθρα από έντυπη αλλά και ηλεκτρονική βιβλιογραφία αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη της εργασίας. Τα φορολογικά πεδία που αναλύονται είναι τα παρακάτω:

- Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων
- Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων
- Παρακρατούμενοι Φόροι

Η μελέτη που ακολουθεί βασίζεται στο στόχο που τέθηκε παραπάνω. Αρχικά, στο κεφάλαιο 2 (II) μνημονεύεται μια ιστορική αναδρομή στο φορολογικό σύστημα της Αλβανίας και επισκοπούνται υφιστάμενες μελέτες. Στο κεφάλαιο 3 (III) και στο κεφάλαιο 4 (IV) παρατίθενται οι διατάξεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων αντίστοιχα για τη Δημοκρατία της Αλβανίας. Επιπρόσθετα, στο κεφάλαιο 5 (V) αναφέρονται σχετικές διατάξεις για την παρακράτηση φόρου εισοδήματος στη πηγή που έχουν εφαρμογή τόσο στα φυσικά όσο και στα νομικά πρόσωπα. Στο κεφάλαιο 6 (VI) παρουσιάζεται η συγκριτική ανάλυση του αλβανικού φορολογικού συστήματος με το ελληνικό, σε επίπεδο φυσικών και νομικών προσώπων, σε θεωρητικό επίπεδο με την παράθεση διαφορών σε διατάξεις νόμου καθώς και σε πιο πρακτικό επίπεδο με διακριτά παραδείγματα υπολογισμού ουσιαστικού φόρου. Εν κατακλείδι, στο τελευταίο κεφάλαιο 7 (VII) ολοκληρώνεται η παρούσα εργασία με τα συμπεράσματα.

1.1 Σχεδιασμός εργασίας

Οι χώρες που επιλέχθηκαν για την ανάπτυξη της παρούσας εργασίας είναι η Ελλάδα και η Αλβανία. Το ελληνικό φορολογικό σύστημα επιλέχθηκε αφενός γιατί είναι το αντικείμενο σπουδών του τμήματος και αφετέρου γιατί ενέχει το ενδιαφέρον της ελληνικής επιχειρηματικότητας καθώς χαρακτηρίζεται από συνεχείς μεταβολές τα τελευταία χρόνια. Αντίθετα, η επιλογή της ανάλυσης του αλβανικού φορολογικού συστήματος έγινε με γνώμονα την συνεχή προσπάθεια ανάπτυξης της οικονομίας που

παρατηρείται στη χώρα επιλέγοντας σαν εργαλείο, φορολογικούς μετασχηματισμούς και συντελεστές ελκυστικούς για την αύξηση της επιχειρηματικότητας.

Για την οργάνωση της παρούσας εργασίας και την επίτευξη των στόχων της, επιλέχθηκε η «μέθοδος ανάλυσης δεδομένων». Πιο συγκεκριμένα, έγινε καταγραφή των βασικών σημείων των φορολογικών νόμων της εκάστοτε χώρας και κατανόηση-ανάλυση των σημείων αυτών. Σε συνδυασμό με το φορολογικό νόμο ελήφθησαν υπόψη επιπλέον Κοινοτικές Οδηγίες και Κανονισμοί για διάφορα φορολογικά αντικείμενα. Για την καλύτερη κατανόηση των διατάξεων, παρατίθενται παραδείγματα. Έπειτα από το στάδιο της κατανόησης και της ανάλυσης των φορολογικών διατάξεων, πραγματοποιήθηκε συγκριτική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν. Με τη μέθοδο της συγκριτικής ανάλυσης διαπιστώνονται ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των συστημάτων και, ως εκ τούτου, προκύπτουν πιθανόν προτάσεις-λύσεις για νέες πρακτικές.

1.1.1 Παραδοχές

Για την ανάλυση των δεδομένων και την ολοκλήρωση της θεωρητικής προσέγγισης ορίστηκαν οι παρακάτω παραδοχές:

- Ο χρόνος παράθεσης διατάξεων και νόμων είναι με την ισχύουσα μορφή τους κατά το φορολογικό έτος 2018 και για τις δύο χώρες. Τυχόν μεταβολές τους για το επερχόμενο έτος 2019 αναφέρονται όπου κρίνονται χρήσιμες.
- Η κύρια νομισματική μονάδα κατά την παράθεση του φορολογικού συστήματος της Αλβανίας είναι το ALL. Με στόχο την κατανόηση των μεγεθών από τον αναγνώστη, σε παρένθεση απεικονίζεται η επίσημη ισοτιμία του σε € με ημερομηνία μετατροπής συναλλάγματος την 31.12.2018 βάσει Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
- Για τα παραδείγματα που αναπτύσσονται εντός της ανάλυσης, χρησιμοποιείται μια θεωρητική κοινή νομισματική μονάδα, αντί του € (για την Ελλάδα) και ALL (για την Αλβανία). Η τελευταία παραδοχή διευκολύνει στη συγκριτική ανάλυση των φορολογικών πολιτικών των δυο χωρών.
- Περιπτώσεις που παρουσιάζουν πολυπλοκότητα και μικρή πιθανότητα εμφάνισης, δεν αναπτύσσονται για λόγους αποφυγής σύγχυσης.

Κεφάλαιο II

2. Αναδρομή στο Φορολογικό Σύστημα της Δημοκρατίας της Αλβανίας

Η υποψηφιότητα της Αλβανίας τον Ιούνιο του 2014 για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), την οδήγησε σε διαδικασία εφαρμογής μεταρρυθμίσεων. Ως εκ τούτου, η Δημοκρατία της Αλβανίας την περίοδο 2014 έως 2018 προχώρησε σε σημαντικές φορολογικές αλλαγές.

Ο νόμος για την φορολογία εισοδήματος (φόρος από επιχειρηματική δραστηριότητα, φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και παρακρατούμενος φόρος στην πηγή) έχει τροποποιηθεί κατά τα τελευταία χρόνια με αναφορά στη νομοθεσία και τις βέλτιστες πρακτικές των χωρών της ΕΕ.

Επιπρόσθετες νομοθετικές αλλαγές ήταν οι εξής:

- νέος νόμος για τον Φ.Π.Α. από την 1η Ιανουαρίου 2015, ο οποίος έχει εναρμονιστεί με την αντίστοιχη οδηγία της ΕΕ 2006/112 / ΕΚ και έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις κύριες αρχές και κανόνες Φ.Π.Α. στην Αλβανία,
- ένας νέος τελωνειακός κώδικας σχεδιάστηκε και διαρθρώθηκε σύμφωνα με τον τελωνειακό κώδικα της Ένωσης (UCC),
- με τη βοήθεια του Διεθνούς Χρηματοοικονομικού Οργανισμού (International Finance Corporation), προετοιμάστηκε ένας λεπτομερέστερος κανονισμός για τις Ενδοομιλικές Συναλλαγές (Transfer Pricing) σύμφωνα με τις ισχύουσες οδηγίες του Ο.Ο.Σ.Α. για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τη φορολογική διαχείριση.

Λαμβάνοντας υπόψη τις θετικές επιδράσεις της αλλαγής και των φιλόδοξων στόχων της, η Δημοκρατία της Αλβανίας θεωρείται πλέον ένας «φορολογικός παράδεισος». Η κυβέρνηση προσπαθεί ενεργά να προσελκύσει ξένες επενδύσεις, ενώ παράλληλα γίνεται πιο φιλική προς τους φορολογούμενους.

Η φορολογική διοίκηση είναι προσανατολισμένη να προχωρήσει στην επέκταση της φορολογικής βάσης. προσαρμογή του νόμου περί Φ.Π.Α. και φόρου εισοδήματος, αρχής γενομένης από τη διάρθρωση των φορολογικών εσόδων, την τελειοποίηση της φορολογικής διοίκησης, την καταπολέμηση των αρνητικών στοιχείων της διαφθοράς και της ανικανότητας των στελεχών της διαχείρισης. (Υπουργείο Οικονομικών, 2012)
Τα τελευταία 10 χρόνια, το αλβανικό φορολογικό σύστημα υπέστη τρεις σημαντικές μεταρρυθμίσεις:

- α) Μετάβαση από τον προοδευτικό φόρο στον ενιαίο φόρο 10% επί του εισοδήματος (2007) και στα κέρδη (2008).
- β) Διμερείς συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και πολυμερής συμφωνία CEFTA (2006).
- γ) Υπογραφή της SAA (1η Απριλίου 2009).
- δ) Μεγάλη μείωση των τελωνειακών δασμών (μετά την ένταξή της στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου), οι οποίες συνδέονταν με σημαντικές αυξήσεις των τελών και ειδικών φόρων κατανάλωσης.
- ε) Μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης από 42,5% το 2005 σε 26,5% το 2009 και εν συνεχεία στη μείωση στο 23% το 2015.

Όλες οι μεταρρυθμίσεις έγιναν στο πλαίσιο της προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης των εσόδων σε μακροπρόθεσμο επίπεδο. (Υπουργείο Οικονομικών, 2014)

Τα τρία χρόνια 2013, 2014, 2015, η κυριότερη αλλαγή είναι η μετατροπή του φορολογικού συστήματος από «flat» σε «προοδευτικό» με εφαρμογή στο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Επιπρόσθετα, ακολούθησε η αύξηση από 10% σε 15% του φόρου εισοδήματος εταιρειών, η αύξηση των τελών κυκλοφορίας από ALL 17,00 σε ALL 27,00 ανά κυβικό εκατοστό του κινητήρα των οχημάτων, η μείωση από 10% σε 7,5% στα κέρδη των μικρών επιχειρήσεων και μειώσεις σε συγκεκριμένα είδη που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης και τελωνειακούς δασμούς. (Υπουργείο Οικονομικών, 2015).

2.1 Ιστορική αναδρομή αλβανικού φορολογικού συστήματος

Σύμφωνα με σχετική έρευνα των Binaj, A., Binaj, I. & Limaj, I. (2013), η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων της Αλβανίας σχεδιάστηκε επί Οθωμανικού καθεστώτος περίπου στο τέλος του 19^{ου} αιώνα. Ωστόσο, φαίνεται πως τέθηκε σε ισχύ στις αρχές της δεκαετίας του 1990 καθώς μέχρι τότε η Δημοκρατία της Αλβανίας ήταν μια σοσιαλιστική χώρα με ιδιαίτερα συγκεντρωτική και προγραμματισμένη οικονομία. Συνεπώς, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι ένα νέο σχετικά μέσο πολιτικής στην Αλβανία. Ο νόμος και οι σχετικές διατάξεις για τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων στην Αλβανία έχουν υποστεί αρκετές μεταρρυθμίσεις τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Ακολουθεί μια περίληψη της ιστορικής εξέλιξης του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων στην Αλβανία.

Η δημιουργία των πρώτων επιχειρήσεων ήταν η αιτία εμφάνισης δομών φορολογικής διοίκησης. Έπειτα από διαπραγματεύσεις και συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα

και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), καταρτίστηκε και εγκρίθηκε το 1991 το πρώτο φορολογικό πακέτο, ακολουθούμενο από μια πιο περιεκτική φορολογική νομοθεσία κατά το έτος 1992.

2.1.1 Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων

Η αλβανική πολιτική για το φόρο εισοδήματος των φυσικών προσώπων ενοποιήθηκε με το Ν.7786/1994 (ALB) σύμφωνα με τον οποίο κάθε πρόσωπο, ημεδαπός ή αλλοδαπός που αποκτά εισόδημα υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Ο νόμος αυτός επικεντρώθηκε κυρίως στους αλλοδαπούς επαγγελματίες με υψηλά εισοδήματα που ασκούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα στην Αλβανία, καθώς λίγοι Αλβανοί πολίτες είχαν αναλόγου μεγέθους εισοδήματα τα οποία θα ξεπερνούσαν το όριο των ALL 10.001,00 (€ 81,00) σε μηνιαία βάση. Ο συγκεκριμένος νόμος καθόριζε μια προοδευτική φορολογία για τα φυσικά πρόσωπα και ήταν ένα σημαντικό βήμα προς ένα τυποποιημένο, επιστημονικό και ορθολογικό σύστημα φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Όπως υποστηρίζουν οι Binaj, A., Binaj, I. & Limaj, I. (2013), η δεύτερη φάση της μετάβασης συνοδεύτηκε από τον εκσυγχρονισμό της υφιστάμενης φορολογικής νομοθεσίας και τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού του φορολογικού συστήματος. Στο πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης αναθεωρήθηκε ο προαναφερόμενος νόμος φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και αντικαταστάθηκε από τον Ν. 8438/1998 (ALB). Ο τελευταίος νόμος πραγματεύτηκε το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων, παρακράτησης φόρου στη πηγή καθώς και άλλων σημαντικών διατάξεων. Ο νόμος αυτός θέσπισε επίσης ορισμένες εξαιρέσεις όσον αφορά τη φορολογία των επιχειρήσεων, τις παραβάσεις και τις αντίστοιχες κυρώσεις.

Το έτος 2001, το κατώτατο όριο του φορολογητέου εισοδήματος καθορίστηκε να είναι πάνω από ALL 14.000,00 (€ 113,40) σε μηνιαία βάση. Είναι σαφές ότι κύριο μέλημα της συγκεκριμένης μεταρρύθμισης ήταν η μεγάλη ανισότητα των εισοδημάτων στην Αλβανία.

Ο πίνακας του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων έχει τροποποιηθεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα από το 1994, αλλά χωρίς να μεταβάλλεται η ουσία της προοδευτικής φορολογίας. Τις φορολογικές περιόδους 2005 έως 2007, η παρακάτω φορολογική κλίμακα ήταν σε ισχύ.

Πίνακας 1: Φορολογική κλίμακα για τις φορολογικές περιόδους 2005-2007

Φορολογητέο Εισόδημα (ανά μήνα)		Ποσοστό (%)
Από (ALL)	Έως (ALL)	
0	14.000	+ 1%
14.000 +	40.000	140 + 5% άνω των 14.000
40.000 +	90.000	1.440 + 10% άνω των 40.000
90.000 +	200.000	6.440 + 15% άνω των 90.000
200.000 +	Και άνω	22.940 + 20% άνω των 200.000

Την 1^η Ιανουαρίου 2008, το αναλογικό σύστημα φορολόγησης εισοδήματος φυσικών προσώπων τέθηκε σε ισχύ σύμφωνα με τις φορολογικές μεταρρυθμίσεις που εγκρίθηκαν εντός του έτους 2007. Η εφαρμογή ενιαίας κλίμακας φορολόγησης, με φορολογικό συντελεστή 10%, σε αντικατάσταση της προοδευτικής (σε κλίμακες) αποτέλεσε τη βασική μεταρρύθμιση. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο νόμο, φορολογητέα εισοδήματα έως ALL 10.000,00 (€ 81,00) ήταν απαλλαγμένα από φόρο (εφαρμογή 0% φορολογικού συντελεστή). Ως βάση φορολόγησης ήταν το συνολικό ακαθάριστο εισόδημα ενός φυσικού προσώπου. Το σύστημα του «ενιαίου φόρου» (σε σύγκριση με το προοδευτικό σύστημα) βλάπτει φορολογούμενους με χαμηλό και μεσαίο εισόδημα και ευνοεί φορολογούμενους με υψηλότερα εισοδήματα. Οι φορολογούμενοι με χαμηλά και μεσαία εισοδήματα αποτελούν πλειονότητα τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, ως εκ τούτου, η συνεισφορά τους στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού είναι μεγαλύτερη.

Μια περαιτέρω τροποποίηση του νόμου περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων έγινε με το Ν. 20/2012 (ΑΛΒ) σύμφωνα με τον οποίο τα φυσικά πρόσωπα που πραγματοποιούν ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα άνω των ALL 2 εκατομμυρίων (€ 16.200,00) υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση φόρου εισοδήματος το αργότερο μέχρι την 30^η Απριλίου του έτους που έπεται της φορολογικής περιόδου αναφοράς. Επιπρόσθετα, οι φορολογούμενοι που δεν πληρούν το ως άνω κριτήριο λόγω χαμηλότερων εισοδημάτων αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις για τις εκπεστέες δαπάνες μπορούν οικειοθελώς να υποβάλλουν δήλωση των εισοδημάτων τους.

Από την 1η Ιανουαρίου 2014, επαναφέρεται η προοδευτική φορολογική κλίμακα και μισθοί και τυχόν άλλες αμοιβές-αποζημιώσεις που σχετίζονται με την μισθωτή εργασία, φορολογούνται με τους συντελεστές που αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 2: Φορολογική κλίμακα από 1.1.2014

Μηνιαίο Προοδευτικό Φορολογητέο Εισόδημα	
Μέχρι 30.000	0%
Μέχρι 100.000	13%
Άνω 130.000	23%

2.1.2 Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων

Μέχρι την 31.12.2015, τα νομικά πρόσωπα Αλβανίας, τα οποία πραγματοποιούσαν ετήσιο κύκλο εργασιών μέχρι ALL 8 εκατ. (€ 64.800,00) θεωρούνταν μικρές επιχειρήσεις και υπάγονταν σε «απλοποιημένη φορολογία επί των κερδών για τις μικρές επιχειρήσεις», σύμφωνα με τον Ν. 181/2013 (ALB), ο οποίος τροποποίησε το Ν. 9632/2006 (ALB) «Περί συστήματος τοπικών φόρων» (βλ. σχετικά Εγκύκλιο 32/31.12.2013 (ALB) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας)³. Συγκεκριμένα, οι μικρές επιχειρήσεις με συνολικά έσοδα μέχρι ALL 2 εκατ. (€ 16.200,00), φορολογούνταν με σταθερό ποσό ύψους ALL 25.000,00 (€ 202,50), με υποχρέωση καταβολής εντός του πρώτου εξαμήνου του εκάστοτε οικονομικού έτους. Οι μικρές επιχειρήσεις, με συνολικά έσοδα από ALL 2 εκατ. έως 8 εκατ. (€ 64.800,00), υπάγονταν σε συντελεστή 7,5% επί της φορολογητέας βάσης.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις, με κύκλο εργασιών άνω των ALL 8 εκ. φορολογούνταν με ενιαίο συντελεστή 15%.

Από την 01.01.2016, η Δημοκρατία της Αλβανίας εφαρμόζει «προοδευτικό» σύστημα φορολόγησης, και με σχετικές αλλαγές τροποποίησε τα παρακάτω:

- Οι εταιρείες με ετήσιο κύκλο εργασιών από ALL 0-5 εκατ. (€ 40.500,00) απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος εταιρειών. Προηγουμένως, το κατώτατο όριο ήταν μέχρι ALL 2 εκατομμύρια (€ 16.200,00).
- Οι εταιρείες με ετήσιο κύκλο εργασιών από ALL 5-8 εκατ. (€ 40.500,00 – 64.800,00), υπόκεινται σε απλοποιημένο φόρο εισοδήματος εταιρειών με

³ www.tatime.gov

συντελεστή 5%. Προηγουμένως, συντελεστής φορολόγησης ήταν 7,5% και εφαρμοζόταν στο τμήμα ALL 2-8 εκατ..

- Οι εταιρείες με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 8 εκατομμυρίων (περίπου € 64.800,00) υπόκεινται σε έναν ενιαίο συντελεστή φόρου εισοδήματος εταιρειών ύψους 15% (ήταν 10% μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2013).

Κεφάλαιο III

3. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων

Στο παρόν κεφάλαιο, θα αποτυπώσουμε τη φορολογική αντιμετώπιση των φυσικών προσώπων της Αλβανίας βασιζόμενοι σε σχετικές φορολογικές διατάξεις του φορολογικού νόμου υπ' αριθμόν 8438/1998 καθώς και οδηγιών και εγκυκλίων που ερμηνεύουν και συμπληρώνουν το νόμο.

3.1 Φορολογική κατοικία

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 8438/1998 (ALB) τα ακόλουθα πρόσωπα θεωρούνται φορολογικοί κάτοικοι στην Αλβανία:

- α) Άτομα που έχουν μόνιμη κατοικία, οικογένεια ή ζωτικά συμφέροντα στην Αλβανία.
- β) Αλβανούς πολίτες που υπηρετούν σε προξενική, διπλωματική ή παρόμοια θέση εκτός Αλβανίας.
- γ) Άτομα που διαμένουν στην Αλβανία διαδοχικά ή μη διαδοχικά για τουλάχιστον 183 ημέρες κατά τη διάρκεια ενός φορολογικού έτους, ανεξάρτητα από την εθνικότητα ή τη χώρα στην οποία έχουν ζωτικά συμφέροντα. Ο υπολογισμός της περιόδου παραμονής στην Αλβανία περιλαμβάνει όλες τις ημέρες φυσικής παρουσίας, συμπεριλαμβανομένων των αργιών.

Οι φορολογούμενοι με φορολογική κατοικία στην Αλβανία υπόκεινται σε φόρο επί του παγκόσμιου εισοδήματός τους. Οι μη φορολογικοί κάτοικοι υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος επί των εισοδημάτων που προέρχονται μόνο από πηγές της Αλβανίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν. 8438/1998 (ALB), ο φόρος εισοδήματος Φ.Π. υπολογίζεται επί του εισοδήματος που αποκτούν (όχι από επιχειρηματική δραστηριότητα).

3.2 Υποκείμενο του φόρου

1. Οι ημεδαποί κάτοικοι υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων κατά τη διάρκεια της φορολογικής περιόδου για όλες τις πηγές εισοδήματος.
2. Οι κάτοικοι αλλοδαπής υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος κατά τη διάρκεια της φορολογικής περιόδου για το εισόδημα από πηγές που βρίσκονται σε έδαφος της Δημοκρατίας της Αλβανίας.

3.3 Φορολογητέο εισόδημα

Το άρθρο 8 του Ν.8438/1998 (ΑΛΒ) ορίζει τις παρακάτω βασικές κατηγορίες φορολογητέου εισοδήματος:

α) Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές από τρέχουσα απασχόληση

Οι μισθωτοί υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος επί των αποδοχών και των επιπλέον παροχών που εισπράττονται από τη τρέχουσα απασχόληση. Το εισόδημα από μισθωτές και λοιπές αμοιβές μπορεί να περιλαμβάνει μηνιαίους μισθούς, ωρομίσθια, επιδόματα, bonus και άλλες αμοιβές ή παροχές που παρέχονται σε δημόσιο αξίωμα ή σε ιδιωτική απασχόληση. Επιπρόσθετα, στην κατηγορία «λοιπες αμοιβές» ενσωματώνονται και οι τυχόν αμοιβές σε μέλη διοικητικού συμβουλίου εταιρειών για έξοδα παράστασης επί αποφάσεων της εταιρείας. Οι τελευταίες αμοιβές φορολογούνται ως άθροισμα των ανωτέρω (βάσει της κλίμακας φορολογίας Φ.Π.) όταν πραγματοποιούνται υπερ της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εργοδότη, ενώ στη περίπτωση που δεν αποτελούν άμεσο μέρος της μισθωτής εργασίας φορολογούνται διακριτά επί σταθερού συντελεστή 15% (όπως το εισόδημα από συμμετοχή σε διοικητικό συμβούλιο τρίτης εταιρείας).

β) Εισόδημα από μερίσματα

Τα μερίσματα που εισπράττουν μέτοχοι Φ.Π. ή εταίροι σε εμπορικές εταιρείες υπόκεινται σε φόρο. Επιπρόσθετα, ως μερίσματα θεωρούνται και τα εισπραχθέντα ποσά από μειώσεις του συνόλου των μεριδίων συμμετοχής ή των αποσύρσεων κεφαλαίων από εταίρους ή ιδιοκτήτες και φορολογούνται εώς το βαθμό που αυτά δεν επηρεάζουν το αρχικό καταβληθέν κεφάλαιο της εταιρείας, από εισφορές σε χρήμα ή σε είδος.

γ) Έσοδα από τόκους

Περιλαμβάνονται τόκοι τραπεζών και τόκοι από τίτλους, εκτός από τους τόκους που προέρχονται από κρατικά έντοκα γραμμάτια ή άλλους τίτλους που εκδόθηκαν πριν από το Ν. 8438/1998 (ΑΛΒ) «Περί Φορολογίας Εισοδήματος» όπως τροποποιήθηκε και τέθηκε σε ισχύ το 1999.

δ) Εισόδημα που προέρχεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θεωρούνται έσοδα προς φορολόγηση και προκύπτουν από τη χρήση ή το δικαίωμα χρήσης λογοτεχνικών, καλλιτεχνικών ή επιστημονικών έργων, συμπεριλαμβανομένων ταινιών,

ραδιοφωνικών αρχείων, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, εμπορικών σημάτων, σκαριφημάτων ή μοντέλων, σχεδίων, μυστικών τύπων, τεχνολογικών διαδικασιών και βιομηχανικών, εμπορικών ή επιστημονικών πληροφοριών.

ε) Εισόδημα από ακίνητη περιουσία και χρησιδάνειο

Το φορολογητέο εισόδημα από ενοίκια (μισθώσεις ακινήτων) και χρησιδανείων περιλαμβάνει κάθε μορφή αποζημίωσης σε χρήμα ή σε είδος που ένα άτομο αποκτά από τη μίσθωση ακινήτων και το δανεισμό προς χρήση αντικειμένων.

στ) Έσοδα από τη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας

ζ) Εισόδημα από τυχερά παιχνίδια

η) Εισόδημα από μεταβίβαση τίτλων

θ) Άλλα εισοδήματα που δεν προσδιορίζονται και πραγματοποιούνται από φυσικά πρόσωπα ή μη κατοίκους αλλά με πηγή στη Δημοκρατία της Αλβανίας

Στη συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνονται έσοδα από χορηγίες. Επιπλέον, έσοδα από επαγγελματικές δραστηριότητες, της διδασκαλίας, της κατάρτισης και της δημοσίευσης άρθρων σε εφημερίδες, εάν ο δικαιούχος δεν είναι εγγεγραμμένος στις φορολογικές αρχές ως φυσικό πρόσωπο ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα και οι δραστηριότητες αυτές έχουν προσωρινό ή δευτερεύοντα χαρακτήρα.

ι) Εισόδημα σε συνάλλαγμα με σκοπό την εισροή σε κεφάλαιο εταιρείας, προερχόμενο εκτός αυτής από μη αποδεδειγμένη πηγή και χωρίς να έχει φορολογηθεί προγενέστερα

3.4 Απαλλασσόμενα του φόρου εισοδήματα

Τα εισοδήματα που εξαιρούνται από το φόρο εισοδήματος είναι:

- α) Εισόδημα που προέρχεται από το υποχρεωτικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και η οικονομική ενίσχυση για άτομα χωρίς εισόδημα ή χαμηλό εισόδημα*
- β) Υποτροφίες μαθητών και φοιτητών*
- γ) Αποζημιώσεις που εισπράττονται σε περιπτώσεις ασθένειας, ατυχήματος.*
- δ) Έσοδα που εισπράχθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από μετρητά ή σε είδος, από ιδιοκτήτες σε αντάλλαγμα απαλλοτριώσεων που πραγματοποίησε το κράτος για δημόσιο συμφέρον*
- ε) Εισόδημα εξαιρούμενο βάσει διεθνών συμφωνιών που κυρώθηκαν από τη Συνέλευση της Αλβανίας.*

- στ) Εισόδημα που προέκυψε ως αποτέλεσμα οικονομικής αποζημίωσης σε πρώην πολιτικούς κρατούμενους
- ζ) Εισφορές του εργοδότη για την ασφάλιση ζωής και υγείας των εργαζομένων
- η) Αποζημιώσεις που λαμβάνονται μέσω δικαστικών αποφάσεων, καθώς και αποζημίωση για δικαστικά έξοδα.
- θ) Εισοδήματα από κρατικούς θεσμούς ως υποτροφίες και επιβραβεύσεις
- ι) Εισόδημα από μεταβίβαση ιδιοκτησίας γεωργικής γης από αγρότη σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί γεωργική δραστηριότητα
- ια) Εισφορές κάθε μέλους ενός ιδιωτικού προγράμματος συντάξιοδότησης στο βαθμό που καθορίζεται από το νόμο περί εθελοντικών συνταξιοδοτικών ταμείων
- ιβ) Εισόδημα από τυχόν υπεραποδόσεις ασφαλιστικών επενδύσεων στα πλαίσια ιδιωτικού ασφαλιστικού προγράμματος με επενδυτική επιλογή

3.5 Φορολογικό έτος φυσικών προσώπων

Το φορολογικό έτος τόσο για τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα της χώρας ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 8438/1998 (ALB) σε 1^η Ιανουαρίου με 31^η Δεκεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους.

3.6 Φορολογικοί Συντελεστές

Για τα εισοδήματα από μισθούς και άλλες αμοιβές που σχετίζονται με τη μισθωτή εργασία εφαρμόζεται προοδευτικός συντελεστής φορολογίας και παρακρατείται ο φόρος εισοδήματος από τον εργοδότη σε μηνιαία βάση από το ακαθάριστο μηνιαίο μισθό του εργαζομένου.

Οι συντελεστές που εφαρμόζονται παρουσιάζονται στο πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 3: Φορολογική κλίμακα σε ισχύ 31.12.2018

Φορολογητέο Εισόδημα	Φορολογικός Συντελεστής
ALL 0-30.000 (€ 243)	0 %
ALL 30.001 – 130.000 (€ 1.053)	13 % του ποσού που υπερβαίνει τα ALL 30.000
άνω των ALL 130.000	ALL 13.000 + 23 % του υπερβαίνει τα ALL 130.000

Ενώ τα εισοδήματα από μερίσματα, από τόκους δανείων, καταθέσεων ή παρόμοιες συμβάσεις, τα έσοδα από πνευματική ιδιοκτησία, τα έσοδα από τυχερά παιχνίδια, τα επιδόματα ή άλλα έσοδα που δεν προβλέπονται διαφορετικά σε άλλες διατάξεις αυτού του νόμου φορολογούνται στη πηγή με συντελεστή 15%.

3.7 Καταβολή φόρου εισοδήματος

Κάθε πρόσωπο - εργοδότης που καταβάλλει μισθό ή άλλη αμοιβή υποκείμενη σε παρακράτηση φόρου στη πηγή, παρακρατεί τον εν λόγω φόρο εισοδήματος και είναι υπόχρεος να τον αποδώσει υπέρ των φορολογικών αρχών, το αργότερο μέχρι την 20^η ημέρα του επομένου μήνα από το μήνα πληρωμής. Επιπρόσθετα, είναι υπόχρεος για την τήρηση αρχείου πληρωμών καθώς και για τη παροχή δήλωσης των ετήσιων παρακρατούμενων φόρων στους εργαζομένους. Κατ' εξαίρεση, για το εισόδημα από τυχερά παιχνίδια, ο καταβάλλων το εισόδημα υποχρεούται σε απόδοση του παρακρατούμενου φόρου εντός 24 ωρών από την υποχρέωση καταβολής του υποκείμενου σε παρακράτηση φόρου εισοδήματος.

3.8 Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας

Το καθαρό εισόδημα που προκύπτει από τη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας υπόκειται σε φόρο μεταβίβασης ακινήτων 15%, ο οποίος καταβάλλεται με την αίτηση εγγραφής της μεταβίβασης.

3.9 Δήλωση φορολογίας εισοδήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν.8438/1998 (ALB), τόσο οι ημεδαποί όσο και οι αλλοδαποί, οι οποίοι αποκτούν εισόδημα στη Δημοκρατία της Αλβανίας υποχρεούνται σε υποβολή ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Οι ημεδαποί υποβάλλουν ετήσια δήλωση φόρου εισοδήματος στην φορολογική αρχή για το παγκόσμιο εισόδημά τους, ενώ οι αλλοδαποί για το εισόδημα που πηγάζει από την Αλβανία.

Οι φορολογούμενοι, ημεδαποί και αλλοδαποί, υποβάλλουν ετήσια δήλωση εισοδήματος στην κεντρική φορολογική αρχή το αργότερο μέχρι τη 30^η Απριλίου του επόμενου έτους της φορολογικής περιόδου για την οποία υποβάλλεται η δήλωση.

Απαλλάσσονται της υποχρέωσης υποβολής δήλωσης τα φυσικά πρόσωπα τα οποία πραγματοποίησαν κατά τη διάρκεια του έτους συνολικό ακαθάριστο εισόδημα από όλες τις πηγές (εντός και εκτός της Δημοκρατίας της Αλβανίας), ποσού κάτω των ALL 2 εκατομμυρίων (€ 16.200,00). Τα απαλλασσόμενα εισοδήματα που αναλύσαμε

παραπάνω δεν μετέχουν στο άθροισμα των συνολικών ακαθάριστων εισοδημάτων για το κριτήριο των ALL 2 εκατ.

Δίνεται όμως η επιλογή η ετήσια δήλωση εισοδήματος να συμπληρώνεται από οποιοδήποτε πρόσωπο, ακόμη και αν δεν έχει τη νομική υποχρέωση. Ο φορολογούμενος με την επιλογή αυτή μπορεί να επωφεληθεί από το σύστημα των εκπεστέων δαπανών, εφόσον πληροί τις κατωτέρω προϋποθέσεις για την αφαίρεση των εξόδων και τη μείωση του συνολικού φόρου του.

Στην περίπτωση της εθελούσιας αυτής υποβολής και με σκοπό την έκπτωση εξόδων, το ποσό του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος από όλες τις πηγές δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ALL 1.050.000,00 (€ 8.505,00) ανά έτος.

3.9.1 Στοιχεία προς συμπλήρωση στην ετήσια δήλωση

Η ετήσια δήλωση φόρου εισοδήματος συμπληρώνεται από το άτομο που είναι υπόχρεο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο και περιέχει στοιχεία για το ακαθάριστο εισόδημα, για τις εκπεστέες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν καθώς και για τους φόρους που προκαταβλήθηκαν ή παρακρατήθηκαν κατά τη φορολογική περίοδο.

Σε περίπτωση ουσιωδών λαθών κατά τη συμπλήρωση της δήλωσης, δίνεται το δικαίωμα για τις απαραίτητες διορθώσεις εντός 3 μηνών από την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης. Εντός της προθεσμίας αυτής, ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να κάνει διόρθωση της δήλωσης μέχρι δύο φορές χωρίς την επιβολή προστίμου. Εάν υποβληθεί και τρίτη διόρθωση ή δεν γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις εντός της τριμηνιαίας περιόδου, επιβάλλονται κυρώσεις.

3.9.1.1 Στοιχεία ακαθάριστου εισοδήματος

Ο φορολογούμενος, στην ετήσια δήλωση εισοδήματος, παρέχει στοιχεία για το ακαθάριστο εισόδημα του το οποίο μπορεί να αποτελείται από τις κατηγορίες φορολογητέου εισοδήματος που αναφέρθηκαν ανωτέρω.

Τα εισοδήματα που δεν ορίζονται ως φορολογητέα δεν περιλαμβάνονται στο ακαθάριστο εισόδημα κατά την συμπλήρωση της δήλωσης.

3.9.1.2 Εκπιπόμενες Δαπάνες

Οι φορολογούμενοι που δεν είναι υπόχρεοι στην υποβολή ετήσιας δήλωσης εισοδήματος αλλά υποβάλουν τη δήλωση οικειοθελώς, έχοντας συνολικό εισόδημα έως ALL 1.050.000,00 (€ 8.505,00), επειδή δικαιούνται να εκπέσουν τις δαπάνες τους

από το φορολογητέο τους εισόδημα, έχουν δυνατότητα έκπτωσης των παρακάτω δαπανών:

- α) το ύψος των τραπεζικών τόκων για δάνειο που χορηγήθηκε για δίδακτρα εκπαιδευτικού χαρακτήρα, για τον ίδιο ή για τα τέκνα και τα εξαρτώμενα πρόσωπα,
- β) Έξοδα για φάρμακα, του φορολογούμενου ή των τέκνων του και των εξαρτημένων προσώπων, για το μη καταβληθέν τμήμα της υποχρεωτικής ασφάλισης υγείας, το οποίο ορίζεται σε ALL 8.532,00 (€ 69,11) για κάθε μέλος ενός νοικοκυριού και δεν δύναται να ξεπεράσει συνολικά το ποσό των ALL 32.000,00 (€ 259,20) ετησίως.

Οι κάτοικοι αλλοδαπής δεν έχουν δικαίωμα να επωφεληθούν των εκπιπόμενων δαπανών που προβλέπονται.

3.10 Προσδιορισμός φόρου εισοδήματος

Το φορολογητέο εισόδημα ενός φυσικού προσώπου προσδιορίζεται από τη διαφορά μεταξύ του συνολικού ακαθάριστου εισοδήματος και των εκπεστέων δαπανών. Στο ακαθάριστο εισόδημα που προαναφέρεται, δεν περιλαμβάνεται το εισόδημα από μισθωτή εργασία διότι το εν λόγω έχει φορολογηθεί στη πηγή μέσω παρακράτησης φόρου και απόδοσής του από τον εργοδότη.

Το εν λόγω φορολογητέο εισόδημα φορολογείται σύμφωνα με το φορολογικό συντελεστή 15% με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες που δηλώνονται και φορολογούνται από τον εργοδότη προοδευτικά. Το ποσό φόρου που προκύπτει προστίθεται στον φόρο από μισθωτές υπηρεσίες και αποτελεί τον ετήσιο συνολικό φόρο του φορολογούμενου. Ο πληρωτέος φόρος είναι το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή 15% εφόσον τεκμηριωθεί ότι ο φόρος από μισθωτή υπηρεσία έχει παρακρατηθεί και αποδοθεί από τον εργοδότη.

Για ατομικά εισοδήματα με πόρους εκτός της Αλβανίας, τα οποία φορολογούνται στον τόπο όπου πραγματοποιείται το εισόδημα αυτό, επιτρέπεται η πίστωση φόρου σύμφωνα με το άρθρο 37 του Ν. 8438/1998 (ALB).

Σε περίπτωση κατά την οποία η εκκαθάριση του φόρου εισοδήματος βάσει δήλωσης προκύπτει θετική, ο φορολογούμενος υποχρεούται να καταβάλλει τη διαφορά μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης. Διαφορετικά, εάν προκύπτει

αρνητική, ο φορολογούμενος έχει δικαίωμα να αιτηθεί την επιστροφή του πιστωτικού φόρου είτε να τη συμψηφίσει με μελλοντικές οφειλές. Ο χρόνος για αίτηση πίστωσης φόρου είναι το αργότερο 30 ημέρες κατόπιν υποβολής της δήλωσης. Η περίοδος πίστωσης του φόρου από τη φορολογική αρχή είναι η 30^η Σεπτεμβρίου του έτους της αίτησης.

3.11 Παράλειψη ή εσφαλμένη συμπλήρωση φορολογικής δήλωσης

Όταν η φορολογική διοίκηση διαπιστώσει περιπτώσεις μη υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, εφαρμόζονται οι διοικητικές κυρώσεις που ορίζονται στη νομοθεσία περί φορολογικών διαδικασιών.

Σε περιπτώσεις που ο φορολογούμενος παράσχει ανακριβείς ή ψευδείς πληροφορίες στην ετήσια κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χωρίς τη δική του διόρθωση, οι διατάξεις του Ποινικού Δικονομικού Κώδικα και του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται εντός της προθεσμίας που προβλέπεται από τον παρόντα Νόμο Διόρθωσης.

3.12 Σημαντικές προσθήκες και τροποποιήσεις Ν. 8438/1998 εντός του 2019⁴

1. Προσθήκη κατηγορίας απαλλασσόμενων εσόδων όσον αφορά τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Πιο συγκεκριμένα, εισόδημα που προκύπτει από μεταβίβαση κυριότητας δικαιωμάτων γεωργικής γης από εγγεγραμμένο αγρότη σε άλλον αγρότη ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί γεωργική δραστηριότητα.
2. Αλλαγές που επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος μεταβίβασης κυριότητας. Αναλυτικότερα, πραγματοποιημένα κεφαλαιακά κέρδη από μεταβίβαση δικαιώματος ιδιοκτησίας επί ακίνητης ιδιοκτησίας (για παράδειγμα κτίριο, γη και γεωργική γη) φορολογείται με συντελεστή 15%.
3. Μεταβολή στα όρια της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες ως εξής:

⁴ PwC Albania. Tax Alert, Fiscal Changes October 2018. Ανάκτηση από:
https://www.pwc.com/al/en/publications/2018/PwC_Albania_Tax_Alert_Fiscal_Changes_October_2018.pdf

Πίνακας 4: Κλίμακα φορολογίας εισοδήματος Φ.Π. με έναρξη την 01.01.2019

Φορολογητέο Εισόδημα	Φορολογικός Συντελεστής
ALL 0-30.000 (€ 243)	0 %
ALL 30.001 – 150.000 (€ 1.053)	13 % του ποσού που υπερβαίνει τα ALL 30.000
άνω των ALL 150.000	ALL 15.600 + 23 % του υπερβαίνει τα ALL 130.000

Κεφάλαιο IV

4. Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων

Στην εν λόγω κεφάλαιο θα εξετάσουμε τη φορολογική αντιμετώπιση των νομικών προσώπων της Αλβανίας μέσα από τη παράθεση σχετικών φορολογικών διατάξεων του φορολογικού νόμου υπ' αριθμόν 8438/1998 καθώς και οδηγιών και εγκυκλίων που ερμηνεύουν και συμπληρώνουν το νόμο.

4.1 Πρόσωπα υποκείμενα στο φόρο εισοδήματος του κώδικα φορολογίας της Αλβανίας

Σύμφωνα με τη παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Ν. 8438/1998 (ALB) περί φορολογίας εισοδήματος, ορίζεται ότι, τα υποκείμενα σε φόρο εισοδήματος πρόσωπα είναι τα εξής:

- Φυσικό πρόσωπο (όπως ορίζεται στον αλβανικό αστικό κώδικα),
- Φυσικό πρόσωπο, ο οποίος ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα,
- Νομικό πρόσωπο (οποιαδήποτε μορφή εταιρείας εκτός ορισμένων εξαιρέσεων, όπως θα δούμε παρακάτω)

Αναλυτικότερα, βάσει του Ν. 9901/2008 (ALB) περί φορολογικών διαδικασιών οι συνηθέστερες μορφές νομικών προσώπων, οι οποίες υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος, είναι:

- α) Το φυσικό πρόσωπο, ο οποίος ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα (TR),
- β) Η ομόρρυθμη εταιρεία (SHK),
- γ) Η ετερόρρυθμη εταιρεία (SHKM),
- δ) Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (SHPK) καθώς και
- ε) Η ανώνυμη εταιρεία (SHA)

Διευκρινιστικά, να αναφέρουμε ότι η αλβανική αρχή φορολογίας κατατάσσει, εξετάζει και φορολογεί το φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα σαν νομικό πρόσωπο υπό το περιορισμό του ετήσιου κύκλου εργασιών του. Ισχύει ότι το πρόσωπο αυτό μπορεί να ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα ακόμα ως πλανόδιος, κάνοντας διακριτή αίτηση και καταχώρηση στο εθνικό εμπορικό μητρώο. Επίσης, όσον αφορά τα υπόλοιπα νομικά πρόσωπα που προαναφέρθηκαν ισχύει ότι:

- Στην ομόρρυθμη εταιρεία (με αλβανικό ακρωνύμιο “SHK”), οι εταίροι έχουν απεριόριστη ευθύνη έναντι των πιστωτών της εταιρείας,

- Στην ετερόρρυθμη εταιρεία (με αλβανικό ακρωνύμιο “SHKM”), πρέπει να συμμετάσχει τουλάχιστον ένας ετερόρρυθμος εταίρος με την προϋπόθεση της περιορισμένης ευθύνης έναντι τρίτων,
- Στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (με αλβανικό ακρωνύμιο “SHPK”), απαιτείται αρχικό κεφάλαιο ίδρυσης ύψους ALL 100,00 (€ 0,81) και οι εταίροι ονομάζονται αλλιώς μεριδιούχοι καθώς εκδίδονται μερίδια σε αντιστοιχία με την συμβολή του κάθε εταίρου.
- Στην ανώνυμη εταιρεία (με αλβανικό ακρωνύμιο “SHA”), απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο ύψους ALL 3.500.000,00 (€ 28.350,00) για εταιρεία μη εισηγμένη σε χρηματιστήριο και κεφάλαιο ύψους ALL 10.000.000,00 (€ 81.000,00) για εισηγμένη σε χρηματιστήριο εταιρεία. Το ένα ¼ του συμφωνημένου μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να καταβληθεί κατά την ίδρυσή της ενώ τα υπόλοιπα ¾ καταβάλλονται κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Η ίδρυσή της γίνεται κατόπιν συγκρότησης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων και καταχώρησής της στο εμπορικό επιμελητήριο της χώρας. Τέλος, η εν λόγω μορφή εταιρείας είναι η μόνη στην οποία επιτρέπεται βάσει νόμου η έκδοση ομολόγου.

Οι νομικές οντότητες οι οποίες εξαιρούνται από το φόρο εισοδήματος, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 8438/1998 (ALB), είναι οι εξής:

- Οργανισμοί δημοσίου δικαίου,
- Η τράπεζα της Αλβανίας,
- Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, των οποίων η δραστηριότητα σχετίζεται με ανθρωπιστικές, θρησκευτικές, επιστημονικές και εκπαιδευτικές ενέργειες,
- Διεθνείς οργανισμοί των οποίων η φορολόγηση ορίζεται διακριτά από σχετικούς νόμους,
- Οικονομικοί οργανισμοί και ταμεία με σκοπό την διασφάλιση αναπτυξιακής πολιτικής για την έκδοση δανείων (επικουρικό ταμείο),
- Πιστοποιημένοι κινηματογραφικοί «οίκοι», όπως αναγράφονται στο νόμο, τα οποία εποπτεύονται από το Εθνικό Κέντρο Κινηματογραφίας.
- Ασφαλιστικά ταμεία συνταξιοδότησης.

4.2 Φορολογική κατοικία νομικού προσώπου

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 8438/1998 (ALB) καθώς και την εγκύκλιο του υπουργείου οικονομικών με αρ. 5/2016 (ALB), ένα νομικό πρόσωπο θεωρείται φορολογικός κάτοικος της Αλβανίας όταν πληροί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- α) Έχει την καταστατική έδρα του στην Αλβανία, και / ή
- β) Ο τόπος άσκησης πραγματικής διοίκησης είναι στην Αλβανία οποιαδήποτε περίοδο στη διάρκεια του φορολογικού έτους.

Ακόμα, το παρόν άρθρο, ορίζει ότι το φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα ως πλανόδιος, θεωρείται ότι είναι φορολογικός κάτοικος Αλβανίας υπό τη προϋπόθεση ότι ασκεί την εν λόγω δραστηριότητα στον αλβανικό γεωγραφικό χώρο και είναι εγγεγραμμένος στο εθνικό εμπορικό μητρώο.

Ο προσδιορισμός της φορολογικής κατοικίας αποτελεί σημαντικό στοιχείο για το σκοπό της φορολογίας καθώς ο φορολογικός κάτοικος Αλβανίας φορολογείται για τα εισοδήματα που πηγάζουν στην Αλβανία αλλά και σε αλλοδαπή χώρα, δηλαδή για το παγκόσμιο εισόδημά του ενώ ο μη φορολογικός κάτοικος φορολογείται στην Αλβανία μόνο για τα εισοδήματα που πηγάζουν στη χώρα. Ιδιαίτερα χρήσιμη είναι η αναγνώριση φορολογικού κατοίκου χώρας με την οποία η Αλβανία έχει συνάψει Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (διεθνής σύμβαση), διότι η παρούσα σύμβαση υπερισχύει των εγχώριων φορολογικών διατάξεων. Το φορολογικό πρόσωπο με σκοπό να αποφύγει τη διπλή φορολόγηση εισοδήματος (όπου φορολογήθηκε με τις οικίες φορολογικές διατάξεις της πηγής), το οποίο απέκτησε από χώρα με την οποία η Αλβανία έχει συνάψει την ανωτέρω σύμβαση, απαιτείται να υποδείξει τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία από την αντισυμβαλλόμενη φορολογική αρχή, προκειμένου να συμψηφίσει το φόρο που κατέβαλε στην αλλοδαπή για το ίδιο εισόδημα ή μέχρι του ύψους του ποσού που θα αναλογούσε στο εν λόγω εισόδημα εάν αυτό φορολογούνταν υπό τις αλβανικές φορολογικές διατάξεις.

4.3 Φορολογικό έτος νομικών προσώπων

Το φορολογικό έτος τόσο για τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα της χώρας ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 8438/1998 (ALB) σε 1^η Ιανουαρίου με 31^η Δεκεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους.

4.4 Φορολογητέο εισόδημα

Φορολογητέο εισόδημα είναι η βάση από όπου προκύπτει ο φόρος εισοδήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 8438/1998 (ALB), ορίζεται ότι για τα νομικά πρόσωπα, το φορολογητέο εισόδημα εντός μια φορολογητέας περιόδου προκύπτει από το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων (κύκλος εργασιών και άλλων εσόδων) μιας εταιρείας κατόπιν αφαίρεσης των αναγνωρισμένων εξόδων της ίδιας περιόδου από τη φορολογική αρχή.

Το άρθρο 20 του εν λόγω νόμου αναφέρει τα έξοδα τα οποία εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα ενός νομικού προσώπου. Ως γενική αρχή θεωρείται ότι εκπίπτουν τα έξοδα, τα οποία έχουν:

- α) διενεργηθεί προς το άμεσο συμφέρον της επιχειρηματικής δραστηριότητας της οντότητας από την οποία προκύπτουν έσοδα ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της,
- β) δημιουργηθεί και αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά συνοδευόμενα από τα κατάλληλα νόμιμα παραστατικά,
- γ) καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία της οντότητας και
- δ) σε κάθε περίπτωση να αποδεικνύονται από το φορολογούμενο με τη σχετική νόμιμη τεκμηρίωση (π.χ. τιμολόγιο πώλησης).

Επιπλέον, θα πρέπει τα εν λόγω έξοδα να αποδεικνύονται με απαραίτητα παραστατικά και δικαιολογητικά και να μην περιλαμβάνονται στα περιορισμένα μη εκπιπόμενα έξοδα του άρθρου 21 του Ν. 8438/1998 (ALB), τα οποία θα αναλύσουμε παρακάτω. Εγκεκριμένα παραστατικά και αποδεικτικά πραγματοποίησης εξόδου θεωρούνται τα φορολογικά παραστατικά (με Φ.Π.Α. ή χωρίς) καθώς και οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό στοιχείο το οποίο ορίζεται σε μεγαλύτερη ανάλυση από το νόμο φορολογικών διαδικασιών Ν. 9920/2008 (ALB).

Επισημαίνεται από το νόμο η εκπεσιμότητα των παρακάτω εξόδων:

- Οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές,
- Οι επιπρόσθετες εισφορές που πιθανόν να καταβάλλονται από τον εργοδότη για ιδιωτική συνταξιοδοτική ασφαλιστική κάλυψη (ομαδικό πρόγραμμα) των εργαζομένων μέχρι συγκεκριμένου ορίου που ορίζει ο Ν. 10197/2009 (ALB) περί εθελοντικών προγραμμάτων συνταξιοδότησης,

- Οι εκπαιδευτικές υποτροφίες που καταβάλλονται από τα νομικά πρόσωπα σε ενδιαφερομένους υπό την προϋπόθεση ότι έχουν δηλωθεί εκ των προτέρων σε αριθμό και ποσό στο Υπουργείο Παιδείας.

4.5 Μη εκπιπτόμενα έξοδα

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του Ν. 8438/1998 (ALB), η φορολογική αρχή περιορίζει τις φορολογούμενες οντότητες ως προς την εκπεσιμότητα των παρακάτω εξόδων:

- Το κόστος αγοράς και βελτίωσης οικοπέδων,
- Το κόστος αγοράς, βελτίωσης, αναπαλαίωσης και ανακατασκευής κτιρίων τα οποία εκμεταλλεύονται,
- Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου,
- Παροχές σε είδος σε προσωπικό,
- Τα διανεμηθέντα κέρδη και τα διανεμόμενα μερίσματα,
- Οι τόκοι δανείων στο ποσοστό που ξεπερνούν το μέσο επιτόκιο που ορίζει η Τράπεζα της Αλβανίας,
- Οποιαδήποτε πρόστιμα και τόκοι υπερημερίας,
- Η δημιουργία ή η αύξηση οποιουδήποτε αποθεματικού εκτός των οριζόμενων από το νομοθέτη (π.χ. τα τεχνικά αποθεματικά ασφαλιστικών οργανισμών),
- (α) Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (Φ.Μ.Υ.), (β) ο εταιρικός φόρος εισοδήματος χρήσης, (γ) το ποσό του Φ.Π.Α. μη εκπιπτόμενων δαπανών στη περίπτωση κατά την οποία δεν δύναται να εκπεστεί ως Φ.Π.Α. εισροών βάσει του νόμου για το Φ.Π.Α., (δ) παρακρατηθέντες φόροι (αναλύονται σε επόμενο κεφάλαιο),
- Έξοδα εκπροσώπησης, εκδηλώσεων και φιλοξενίας κατά το ποσό που η ετήσια συνολική δαπάνη τους ξεπερνά το 0,3% του ετήσιου τζίρου,
- Προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες,
- Άλλες δαπάνες οι οποίες περιορίζονται από το νομοθέτη διακριτά όπως:
 - ❖ οι δαπάνες χορηγίας δεν εκπίπτουν (α) στο ποσό που ξεπερνούν τα διακριτά όρια επιτρεπόμενων χορηγιών σύμφωνα με το νόμο περί χορηγιών και (β) κατά το ποσό που η συνολική δαπάνη υπερβαίνει το 3% των κερδών προ φόρων, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα με αθλητική, πολιτιστική δραστηριότητα για τα οποία το ανωτέρω όριο ορίζεται σε 15%. Επιπλέον, η εταιρεία η οποία το τρέχων φορολογικό

έτος έχει αρνητικό φορολογητέο αποτέλεσμα, δεν δύναται να εκπέσει το σύνολο των δαπανών για χορηγίες. Στη τελευταία περίπτωση διενεργείται αναπροσαρμογή στο αποτέλεσμα της χρήσης.

- ❖ οι αποσβέσεις δεν εκπίπτουν κατά το ποσό που υπερβαίνουν τα οριζόμενα στο άρθρο 22 του ν. 8438/1998 (ALB) ποσοστά απόσβεσης (αναλύονται παρακάτω),
 - ❖ δαπάνες διατροφής προσωπικού δεν εκπίπτουν, (α) στη περίπτωση απασχόλησης στην έδρα του εργοδότη κατά το ποσό που υπερβαίνουν τα ALL 3.000,00 (€ 24,30) ημερησίως για απασχολούμενους πλήρους απασχόλησης και τα ALL 1.000,00 (€ 8,10) ημερησίως για απασχολούμενους μερικής απασχόλησης και (β) στη περίπτωση απασχόλησης εκτός έδρας του εργοδότη κατά το ποσό που υπερβαίνουν τα € 60,00 ημερησίως για πλήρη απασχόληση και τα € 30,00 ημερησίως για μερική απασχόληση.
- Δαπάνες για δώρα,
 - Δαπάνες για τις οποίες δεν συνοδεύονται από νόμιμο παραστατικό,
 - Δαπάνες προς τρίτους για τους οποίους βάσει νόμου δεν έχει πληρωθεί εμπρόθεσμα ο παρακρατούμενος στη πηγή φόρος,
 - Ζημίες, ελλαττωματικά προϊόντα ή η φύρα που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της παραγωγής ή της μεταφοράς προϊόντων πάνω από τα όρια που ορίζονται σε διακριτή σχετική εγκύκλιο,
 - Δαπάνες μισθοδοσίας, οι οποίες δεν έχουν καταβληθεί μέσω τραπεζικών λογαριασμών,
 - Δαπάνες άνω του ποσού των ALL 150.000,00 (€ 1.215,00) που καταβλήθηκαν με μετρητά, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο νόμο περί φορολογικών διαδικασιών.

Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που εντός της φορολογικής περιόδου, τα δάνεια και οι προκαταβολές της εταιρείας ξεπεράσουν κατά μέσο όρο το τετραπλάσιο των ιδίων κεφαλαίων της, δεν εκπίπτει από τα έξοδα της χρήσης ο χρεωστικός τόκος που προκύπτει από το υπερβάλλον ποσό των εν λόγω δανείων και προκαταβολών. Σημειώνεται ότι εξαίρεση από τη παρούσα διάταξη μη έκπτωσης των τόκων αποτελούν οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές εταιρείες καθώς και οι εταιρείες με δραστηριότητα τη μίσθωση (χρηματοδοτική ή λειτουργική).

4.6 Υποκεφαλαιοδότηση

Στα πλαίσια ανάλυσης των ως ανωτέρω μη εκπιπτόμενων δαπανών των νομικών προσώπων, βάσει του Ν. 129/2016 (ALB), ο οποίος συμπληρώνει τα αναφερόμενα στο Ν. 8438/1998 (ALB) γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην υποκεφαλαιοδότηση. Συγκεκριμένα, δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του νομικού προσώπου οι τόκοι έξοδα στο βαθμό που οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων υπερβαίνουν το 30% των κερδών προ φόρων, αποσβέσεων και τόκων (EBITDA). Ως πλεονάζουσες δαπάνες τόκων ορίζονται αυτές που προκύπτουν από τη διαφορά μεταξύ των τόκων έξοδα και των τόκων έσοδα εντός της φορολογικής περιόδου. Σε περίπτωση ύπαρξης υπολοίπου δαπανών από τόκους, οι οποίοι δεν εξέπεσαν κατά την φορολογική περίοδο βάσει της παρούσας διάταξης, το νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα να μεταφέρει σε επόμενη χρήση (στο διηλεκές) το δικαίωμα να εκπέσει την εν λόγω δαπάνη από τόκους. Τέλος, η παρούσα διάταξη δεν τίθεται σε εφαρμογή για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης.

4.7 Αποσβέσεις

Για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών μιας εταιρείας λαμβάνονται υπόψη οι αποσβέσεις παγίων στοιχείων που ορίζονται από το άρθρο 22 του Ν. 8438/1998 (ALB). Ωστόσο, δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα οι αποσβέσεις πέραν των οριζόμενων στο παρόν άρθρο.

Στη περίπτωση που μια εταιρεία εκμισθώσει κάποιο πάγιο στοιχείο της, υπόχρεος σε αναγνώριση απόσβεσης του εν λόγω στοιχείου είναι ο εκμισθωτής αυτού ενώ παράλληλα ο μισθωτής αναγνωρίζει ως έξοδο το ποσό της μίσθωσης.

Αναλυτικά, από το ανωτέρω άρθρο ορίζονται τα εξής:

- Δεν αποσβένονται τα οικοπέδα, τα έργα τέχνης, τα παλαιωμένα αντικείμενα (αντίκες), τα κοσμήματα, οι πολύτιμοι λίθοι και τα πολύτιμα μέταλλα.
- Τα κτήρια και τα μηχανήματα αποσβένονται στην αξία κτήσης ή κατασκευής τους με βάση τη μέθοδο σταθερού συντελεστή απόσβεσης στην αναπόσβεστη αξία, με συντελεστή απόσβεσης 5%. Επίσης, σε περίπτωση που η αξία τους αυξάνεται λόγω προσθηκών ή βελτιώσεων, αποσβένεται εξίσου και η υπερβάλλουσα αξία με την ίδια μέθοδο και συντελεστή απόσβεσης. Τέλος, εάν η αναπόσβεστη αξία του παγίου είναι μικρότερη του 3% του ιστορικού κόστους

του, αποσβένεται εξ ολοκλήρου η εν λόγω αξία. *Ιστορικό κόστος ενός παγίου ορίζεται η αποσβεστέα αξία του παγίου.*

- Τα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως δικαιώματα, πατέντες, έξοδα ίδρυσης και εγκατάστασης, υπεραξία εταιρείας, αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης (απόσβεση στην αρχική αξία παγίου) με συντελεστή 15%.
- Για τις ως άνω δυο περιπτώσεις αναφέρεται ότι ως χρόνος έναρξης υπολογισμού αποσβέσεων ορίζεται ο μήνας κατά τον οποίο τα πάγια εισέρχονται στην εταιρεία.
- Ο εξοπλισμός Η/Υ, κύρια και περιφερειακά συστήματα και λογισμικά προγράμματα αποσβένονται με τη μέθοδο σταθερού συντελεστή απόσβεσης στην αναπόσβεστη αξία, με συντελεστή απόσβεσης 25%.
- Ο λοιπός εξοπλισμός και πάγια της εταιρείας αποσβένονται επίσης με τη μέθοδο σταθερού συντελεστή απόσβεσης στην αναπόσβεστη αξία, με συντελεστή απόσβεσης 20%.
- Για τις ως άνω τελευταίες δύο περιπτώσεις αποσβέσεων, εάν η αναπόσβεστη αξία του παγίου είναι μικρότερη του 10% του ιστορικού κόστους του, αποσβένεται εξ ολοκλήρου η εν λόγω αξία. Επίσης, χρόνος έναρξης υπολογισμού αποσβέσεων ορίζεται ο επόμενος μήνας από αυτόν στον οποίο το πάγιο εισήλθε στην εταιρεία.

Επιπρόσθετα των ανωτέρω, το εν λόγω άρθρο του νόμου αναφέρει ότι η βάση για τον υπολογισμό της απόσβεσης θα πρέπει να συμφωνεί με την αξία του εκάστοτε παγίου κατά την ημερομηνία έναρξης της χρήσης όπως αυτό θα εμφανιζόταν στον ισολογισμό (βάσει προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης). Στη περίπτωση κατά την οποία ένα πάγιο στοιχείο κατόπιν απομειώσεων εμφανίσει αρνητική αξία, αυτή εμφανίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και δεν υπολογίζεται σε αυτή απόσβεση.

Στη περίπτωση κατά την οποία η αποσβεστέα αξία ενός παγίου δεν ξεπερνά σε αξία το ποσό των ALL 5.000,00 (€ 40,50), αυτό θα πρέπει να αποσβεστεί πλήρως κατά την περίοδο υπολογισμού της απόσβεσης.

Τέλος, κατά τη περίπτωση στην οποία ένα περιουσιακό στοιχείο αποτιμάται σε ποσό ανωτέρω της ιστορικής αξίας του, για τον υπολογισμό της απόσβεσης δεν λαμβάνεται υπόψιν το ποσό που αυξάνει το ιστορικό κόστος.

4.8 Μέθοδοι αποτίμησης αποθεμάτων για φορολογικούς σκοπούς

Τα στοιχεία προς αποτίμηση, αποτιμώνται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες λογιστικής. Ωστόσο, ο φορολογούμενος δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει διαφορετική μέθοδο αποτίμησης πρωτού ενημερώσει την φορολογική αρχή. Το διάστημα της γραπτής αυτής ενημέρωσης θα πρέπει να είναι το αργότερο έως και 30 ημέρες πριν την έναρξη της φορολογικής περιόδου τροποποίησης της μεθόδου αποτίμησης.

4.9 Επισφαλείς απαιτήσεις (πρόβλεψη)

Οι προβλέψεις που διενεργούνται για επισφάλεια απαιτήσεων εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα μιας οντότητας στην περίπτωση που για την εν λόγω απαίτηση συντρέχουν σωρευτικά οι παρακάτω τρεις προϋποθέσεις:

- α) Η απαίτηση που χαρακτηρίστηκε επισφαλής, να έχει προηγουμένως εγγραφεί ως έσοδο στα βιβλία της οντότητας,
- β) Η απαίτηση να έχει διαγραφεί από τα βιβλία της οντότητας και
- γ) Να έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα νομικά μέτρα για την είσπραξη της απαίτησης.

Στην περίπτωση τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η διαγραφή προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά τους εφόσον ισχύουν τα παρακάτω:

- Έχει παρέλθει διάστημα 365 ημερών από την κατάθεση αίτησης έναρξης απαιτούμενων διαδικασιών σε περίπτωση που ακίνητη ή κινητή περιουσία έχει προσημειωθεί κατά του οφειλέτη.
- Έχει παρέλθει διάστημα 365 ημερών από την απόφαση δικαστηρίου εντολής εκτέλεσης απαιτούμενων διαδικασιών σε περίπτωση μη προσημείωσης κάποιου περιουσιακού στοιχείου.

4.10 Τεχνικά αποθεματικά τραπεζών και ασφαλιστικών οργανισμών

Κατά το προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών του κλάδου των τραπεζών και των ασφαλιστικών οργανισμών, σημαντικό στοιχείο το οποίο εκπίπτει επίσης από τα ακαθάριστα έσοδά τους αποτελεί η δημιουργία τεχνικών αποθεματικών. Τα τεχνικά αποθεματικά δημιουργούνται σύμφωνα με νόμο της χώρας, ο οποίος βασίζεται στα

διεθνή πρότυπα λογιστικής. Η δε ανάκληση των αποθεματικών αυτών επιβαρύνει τα προς φορολόγηση έσοδα των ανωτέρω οντοτήτων.

4.11 Εισόδημα από μερίσματα ή εν γένει διανομή κερδών

Το εισόδημα το οποίο προκύπτει από μερίσματα ή διανομή κέρδους από οντότητα φορολογικό κάτοικο Αλβανίας θεωρείται απαλλασσόμενο ανεξάρτητα από το ποσοστό συμμετοχής του παραλήπτη στην οντότητα που διανέμει. Αυτό έχει ως σκοπό την αποφυγή διπλής φορολογίας από τη στιγμή κατά την οποία έχει φορολογηθεί στη πηγή το εν λόγω εισόδημα, δηλαδή έχει παρακρατηθεί και αποδοθεί ο αναλογούν φόρος εισοδήματος από την οντότητα η οποία το διανέμει, είτε αυτή είναι φορολογική κάτοικος Αλβανίας είτε όχι.

4.12 Μεταφορά ζημιών

Σύμφωνα με το άρθρο 27 του Ν. 8438/1998 (ALB) ορίζεται ότι, σε περίπτωση που το φορολογητέο εισόδημα μιας οντότητας είναι αρνητικό, άρα προκύπτει φορολογητέα ζημία, αυτή δύναται να μεταφερθεί και να συμψηφιστεί με τυχόν κέρδη που παρουσιάσει η οντότητα κατά τα επόμενα 3 διαδοχικά έτη. Μετά τη πάροδο των 3 ετών η φορολογική ζημία χάνεται. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη δυνατότητα μεταφοράς της φορολογικής ζημίας σε επόμενο έτος είναι η μη μεταβολή της μετοχικής σύνθεσης της οντότητας σε ποσοστό άνω του 50%, είτε άμεσα, είτε έμμεσα.

4.13 Φορολογικός συντελεστής

Η δραστηριότητα που ασκείται από τα νομικά πρόσωπα στην Αλβανία φορολογείται κατά το γενικό κανόνα με συντελεστή 15% επί των ετήσιων φορολογητέων κερδών. Ωστόσο, η φορολογική αρχή διαφοροποιεί τον εν λόγω συντελεστή στις επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα βάσει του ετήσιου συνόλου ακαθάριστων εσόδων τους. Συγκεκριμένα, απαλλάσσονται από την υποχρέωση απόδοσης φόρου εισοδήματος εταιρείες οι οποίες δεν ξεπερνούν σε ακαθάριστα έσοδα τα ALL 5 εκατ. (€ 40.500,00), ενώ οι εταιρείες οι οποίες πραγματοποιούν ακαθάριστα έσοδα μεταξύ ALL 5 εκατ. και 8 εκατ. (€ 64.800,00), φορολογούνται με συντελεστή 5%. Κατόπιν προτάσεων για κίνητρα επιχειρηματικότητας και τουρισμού, από 01.01.2018 η φορολογική αρχή:

- απαλλάσσει από το φόρο εισοδήματος για διάστημα 10 ετών ξενοδοχεία τεσσάρων και πέντε αστέρων τα οποία φέρουν τίτλο διεθνώς αναγνωρισμένο

και λειτουργούν υπό την αιγίδα ενός διεθνούς ξενοδοχείου έχοντας «special status» για συνεχόμενο διάστημα έως το Δεκέμβριο του 2024 και

- ελαφρύνει τις εταιρείες παραγωγής και ανάπτυξης λογισμικών προγραμμάτων θέτοντας συντελεστή φορολόγησης 5% επί των φορολογητέων κερδών τους.

** Από 01.01.2019 τροποποιούνται τα όρια για το χαμηλό συντελεστή φορολόγησης 5% των νομικών προσώπων, από ALL 8 εκατ. το όριο αυτό τίθεται στα ALL 14 εκατ. (€ 113.400,00) . Το όριο των ALL 5 εκατ. παραμένει το ίδιο.*

4.14 Δήλωση φορολογίας εισοδήματος νομικού προσώπου

Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 8438/1998 (ALB) προσδιορίζεται ο χρόνος υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων. Κάθε φορολογούμενη οντότητα οφείλει να προσκομίσει το έντυπο δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που ορίζεται από το υπουργείο οικονομικών της χώρας στη φορολογική αρχή μέχρι την 31^η Μαρτίου του έτους που ακολουθεί το φορολογικό έτος. Με την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, διενεργείται παράλληλα η εκκαθάριση του φόρου εισοδήματος της χρήσης για την οποία υποβλήθηκε η δήλωση. Η εκκαθάριση διενεργείται λαμβάνοντας υπόψιν τη προκαταβολή φόρου εισοδήματος που κατέβαλε το νομικό πρόσωπο όπως αναλύεται σε επόμενο κεφάλαιο. Σε περίπτωση που το σύνολο του φόρου εισοδήματος ανέρχεται σε μεγαλύτερο ποσό από το σύνολο της προκαταβολής που καταβλήθηκε, τότε ο φορολογούμενος εκκαθαρίζει το υπολειπόμενο ποσό με την υποβολή της δήλωσης. Διαφορετικά, η πιστωτική διαφορά φόρου εισοδήματος είτε διακρατάται από τη φορολογική αρχή με σκοπό μεταγενέστερου συμψηφισμού της, είτε πιστώνεται σε διάστημα 30 ημερών στα στοιχεία του φορολογούμενου. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα υπάρχει η υποχρέωση δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων της οντότητας σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα της χώρας ή τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Τα στοιχεία της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος θεωρούνται αποδεκτά από τη φορολογική αρχή όταν εγκρίνονται ή με το πέρας δύο μηνών από την ημερομηνία υποβολής της χωρίς να υπάρξει απάντηση.

4.15 Δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος ενοποιημένων νομικών προσώπων

Η υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος σε επίπεδο ομίλου εταιρειών δεν προβλέπεται από το φορολογικό νόμο της χώρας. Κάθε εταιρεία υποβάλει μεμονωμένα τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος της.

4.16 Προκαταβολή φόρου εισοδήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 8438/1998 (ΑΛΒ) και την εγκύκλιο του υπουργείου οικονομικών αρ. 5/2006 (ΑΛΒ), προσδιορίζεται η προκαταβολή φόρου εισοδήματος, την οποία υποχρεούται να καταβάλλει μια εταιρεία εντός της φορολογούμενης περιόδου.

Η προκαταβολή φόρου εισοδήματος είναι υποχρεωτική για κάθε εταιρεία και καταβάλλεται είτε σε μηνιαία, είτε σε τριμηνιαία βάση. Σημειώνεται ότι οι νεοσυσταθείσες παραγωγικές επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα να μην πραγματοποιήσουν τις προαναφερθείσες καταβολές για χρονική περίοδο 6 μηνών ή μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους, αν το διάστημα αυτό είναι μικρότερο.

Οι προθεσμίες καταβολής της προκαταβολής φόρου στη φορολογική αρχή είναι:

- Για την τριμηνιαία βάση, το τέλος κάθε τριμήνου ενός έτους (ήτοι 30 Μαρτίου, 30 Ιουνίου, 30 Σεπτεμβρίου και η 30 Δεκεμβρίου) και υπολογίζεται ως το άθροισμα των προκαταβολών των μηνών του τριμήνου και
- Για την μηνιαία βάση, η 15^η ημέρα του μήνα για τον οποίο υπολογίζεται προκαταβολή.

Ο υπολογισμός (γενικός κανόνας) της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για το κάθε μήνα προσδιορίζεται ως εξής:

- Για τους μήνες Απρίλιος έως Δεκέμβριος, η προκαταβολή φόρου εισοδήματος υπολογίζεται βάσει του συνολικού φόρου εισοδήματος του προηγούμενου φορολογικού έτους (βάσει της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που υποβάλλεται μέχρι 31 Μαρτίου) και προκύπτει από το πηλίκο της διαίρεσης του συνολικού φόρου εισοδήματος προηγούμενης χρήσης με τους μήνες της χρήσης, δηλαδή 12.
- Για τους μήνες της χρήσης Ιανουάριο έως Μάρτιο, η προκαταβολή φόρου εισοδήματος υπολογίζεται βάσει του συνολικού φόρου εισοδήματος βάσει της προ προηγούμενης χρήσης και προκύπτει ως το πηλίκο της διαίρεσης του συνολικού φόρου εισοδήματος της προ προηγούμενης χρήσης με τους μήνες της χρήσης, δηλαδή 12.

Σε περιπτώσεις στις οποίες η δραστηριότητα του νομικού προσώπου ξεκινά κατά τα τελευταία δύο έτη ή κατά το τρέχων φορολογικό έτος, ακόμα και στη περίπτωση

ύπαρξης ζημίας κατά το προηγούμενο ή και προγενέστερο από αυτό έτος, ο τρόπος υπολογισμού της μηνιαίας προκαταβολής φόρου τροποποιείται όπως θα δούμε παρακάτω με κάποια παραδείγματα στη σχετική ενότητα (Κεφάλαιο 6.3).

4.17 Πίστωση φόρου αλλοδαπής

Σύμφωνα με το άρθρο 37 του Ν. 8438/1998 (ALB) ορίζεται ότι το νομικό πρόσωπο με φορολογική κατοικία την Αλβανία δύναται να αιτηθεί πίστωση του φόρου που πλήρωσε για εισοδήματα που απέκτησε σε αλλοδαπή χώρα μέχρι του ποσού που θα είχαν φορολογηθεί τα εισοδήματα αυτά εάν πήγαζαν στην Αλβανία.

4.18 Πίστωση ζημιών αλλοδαπής

Σε συνέχεια του άρθρου 27 του Ν. 8438/1998 (ALB) περί μεταφοράς ζημιών ενός νομικού προσώπου σε επόμενη φορολογική χρήση, ο φορολογικός νομοθέτης ορίζει βάσει του άρθρου 37 του ίδιου νόμου ότι επιτρέπεται από τις οντότητες, οι οποίες ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε αλλοδαπό κράτος και πραγματοποιούν σε αυτό ζημίες ανεξάρτητα από το φορολογητέο αποτέλεσμα που πραγματοποίησαν στην Αλβανία, να πιστώσουν την ωφέλεια του φόρου επομένου έτους (με φορολογικά κέρδη στην αλλοδαπή) που προκύπτει εάν μετέφεραν τη ζημία αυτή σαν να βρίσκονταν στην Αλβανία.

4.19 Μείωση κεφαλαίου νομικού προσώπου

Κάθε μείωση κεφαλαίου από ένα νομικό πρόσωπο, το οποίο δεν έχει σκοπό την τεχνική διευθέτηση τυχόν ζημιών, θεωρείται μέρισμα προς τους μετόχους και φορολογείται με συντελεστή 15% (συντελεστής φορολόγησης μερισμάτων) μέχρι του ποσού που η εν λόγω μείωση απορρέει από κεφαλοποιηθέντα κέρδη και όχι από καταβληθέντα από τους μετόχους ίδια κεφάλαια. Σε κάθε περίπτωση εννοείται ότι οποιαδήποτε μείωση ή αύξηση κεφαλαίου θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τους οικείους κανόνες του νόμου περί των νομικών προσώπων.

4.20 Ενδοομιλικές συναλλαγές

Η αλβανική φορολογική αρχή έχει εισαγάγει τις διατάξεις περί των ενδοομιλικών συναλλαγών στο φορολογικό νόμο βάσει του Ν. 42/2014 (ALB). Οι εν λόγω διατάξεις είναι βασισμένες στις ευρωπαϊκές οδηγίες περί ενδοομιλικών συναλλαγών τις οποίες έχει θεσμοθετήσει ο Ο.Ο.Σ.Α. (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Οι ενδοομιλικές συναλλαγές αποτελούν ελεγκτικό εργαλείο της φορολογικής αρχής κυρίως στο πλαίσιο συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων

επιχειρήσεων οι οποίες εδρεύουν σε διαφορετικές χώρες με διαφορετικούς συντελεστές φορολογίας με σκοπό την αποφυγή τυχόν μεταφοράς φορολογητέας βάσης από μια χώρα με υψηλό φορολογικό συντελεστή σε μια χώρα με χαμηλό φορολογικό συντελεστή. Από την άλλη για τα φορολογούμενα πρόσωπα αποτελεί εργαλείο αποφυγής διπλής φορολόγησης ενός εισοδήματος.

Οι ενδοομιλικές συναλλαγές θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι υπό μια έννοια η μεταφορά κερδών μέσω διαφοροποίησης των όρων της αγοράς κατά τη διενέργεια συναλλαγών μεταξύ δυο συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις, βάσει της παρ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 8438/1998 (ALB), ορίζονται δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις οι οποίες:

- Η μία μετέχει είτε άμεσα είτε έμμεσα στην άσκηση της πραγματικής διοίκησης ή στην μετοχική σύνθεση της άλλης,
- Και οι δύο μετέχουν παράλληλα στην άσκηση της πραγματικής διοίκησης είτε στις μετοχικές συνθέσεις η μια της άλλης.

Ένα νομικό πρόσωπο θεωρείται ότι μετέχει άμεσα ή έμμεσα στην μετοχική σύνθεση ή στη διοίκηση ενός άλλου νομικού προσώπου, όταν:

- Το νομικό αυτό πρόσωπο κατέχει άμεσα ή έμμεσα ποσοστό ίσο ή άνω του 50% των μετοχών του, είτε
- Ασκεί ουσιώδεις επιρροή και έλεγχο στις διοικητικές αποφάσεις του

Στη περίπτωση που ένα νομικό πρόσωπο μετέχει σε μια ή περισσότερες συναλλαγές με συνδεδεμένες κατά τους άνω όρους νομικά πρόσωπα, οφείλει να ελέγχει διακριτά τις συναλλαγές αυτές και να προσδιορίσει το φορολογητέο του κέρδος με βάση τον όρο των ίσων αποστάσεων των συναλλαγών (arm's length principle). Η παρούσα διάταξη υποδεικνύει στους υποκείμενους φορολογούμενους τις κατάλληλες μεθόδους υποστήριξης των ενδοομιλικών συναλλαγών και του προσδιορισμού των όρων της αγοράς, με σκοπό εάν αυτές ζητηθούν από το αρμόδιο τμήμα ελέγχου της φορολογικής αρχής, να είναι διαθέσιμες σε διάστημα 30 ημερών από το αίτημα ελέγχου. Δύναται ο φορολογικός έλεγχος να αναμορφώνει δαπάνες ή να προσθέτει έσοδα σε μία εταιρεία εάν κρίνει ότι οι εν λόγω συναλλαγές στοχεύουν στην τεχνητή διευθέτηση του φορολογητέου αποτελέσματος.

Οντότητες οι οποίες πραγματοποιούν ενδοομιλικές συναλλαγές οι οποίες υπερβαίνουν στο σύνολό τους τα ALL 50 εκατ. (€ 405.000,00), υποχρεούνται στην υποβολή φακέλου τεκμηρίωσης των εν λόγω συναλλαγών στη φορολογική αρχή με ημερομηνία υποβολής την 31^η Μαρτίου του επομένου έτους μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Τέλος, η φορολογική αρχή επιτρέπει ειδικές συμφωνίες με οντότητες, οι οποίες πραγματοποιούν ενδοομιλικές συναλλαγές, υπό την προϋπόθεση, είτε το ποσό των εν λόγω συναλλαγών να ξεπερνάει κατά την περίοδο στην οποία θα αναφέρεται, τα ALL 30 εκατ. (€ 243.000,00), είτε εάν οι εν λόγω συναλλαγές θεωρούνται στρατηγικής φύσεως κάτω από μεγάλη πολυπλοκότητα.

Κεφάλαιο V

5. Ειδικά Θέματα Ενδιαφέροντος Φυσικών & Νομικών Προσώπων

Στο εν λόγω κεφάλαιο θα παραθέσουμε ορισμένες φορολογικές διατάξεις που άπτονται άμεσα και επηρεάζουν την φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Τα θέματα αυτά θα είναι, οι διατάξεις περι παρακράτησης του φόρου εισοδήματος στη πηγή και οι συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας της Αλβανίας (Σ.Α.Δ.Φ. με Ελλάδα).

5.1 Παρακράτηση φόρου στη πηγή

Αλβανία

Σύμφωνα με το άρθρο 33 του Ν. 8438/1998 (ALB), ορίζεται ότι κάθε φορολογικός κάτοικος Αλβανίας (ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα), μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί καθώς και κρατικοί οργανισμοί υποχρεούνται σε παρακράτηση φόρου στη πηγή (εκτός ορισμένων απαλλαγών και εξαιρέσεων που αναφέρονται παρακάτω) με συντελεστή 15% για κάθε μια από τις παρακάτω δαπάνες:

- Μερίσματα
- Διανομή εταιρικών κερδών
- Τόκοι
- Δικαιώματα
- Αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές, οικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες
- Αμοιβές μελών Δ.Σ.
- Αμοιβές για τεχνικά έργα
- Αμοιβές ενοικίων
- Αμοιβές εκπροσώπησης προσώπων του καλλιτεχνικού και αθλητικού χώρου
- Αποζημίωση κερδών από τυχερά παίγνια

Σημειώνεται ότι για τον λήπτη των ανωτέρω περιπτώσεων εισοδήματος, με την παρακράτηση του φόρου στη πηγή, ισχύει η εξάντληση της φορολογικής τους υποχρέωσης.

Απαλλαγή από παρακράτηση φόρου στη πηγή επιδέχονται οι εξής περιπτώσεις:

- Πρόσωπα τα οποία ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα (νομικά και φυσικά) και φορολογούνται βάσει των καθαρών κερδών τους, θεωρώντας ότι

συμπεριλαμβάνουν στα ακαθάριστα έσοδά τους το υποκείμενο προς παρακράτηση φόρου στη πηγή εισόδημα,

- Αμοιβές σε πρόσωπα μη φορολογικούς κατοίκους της Αλβανίας για υπηρεσίες μεταφορών αγαθών και επιβατών εκτός χώρας.

Εξαιρέση των παραπάνω απαλλαγών αποτελεί η περίπτωση της παρακράτησης φόρου στη πηγή για τη διανομή μερίσματος και κερδών σε πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στις περιπτώσεις όπου υπάρχει η υποχρέωση παρακράτησης φόρου στη πηγή, ο υπόχρεος της παρακράτησης πρέπει να υποβάλει δήλωσης παρακράτησης φόρου στην φορολογική αρχή και να αποδώσει τον αναλογούντα φόρο μέχρι την 20^η ημέρα του επομένου μήνα από την υποκείμενη προς παρακράτηση φόρου πληρωμή.

Ελλάδα

Όσο για την Ελλάδα η παρακράτηση φόρου διαφέρει κατά κάποιον τρόπο δεδομένου ότι βασίζεται σε συνδυασμό Κοινοτικών Οδηγιών και Σ.Α.Δ.Φ. έναντι της Αλβανίας που βασίζεται μόνο σε Σ.Α.Δ.Φ. και οικείο συντελεστή παρακράτησης.

Υπόχρεος για παρακράτηση φόρου εισοδήματος στη πηγή όπως ορίζεται με το άρθρο 61 του Ν. 4172/2013 (GR) είναι: «Κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, οι φορείς γενικής κυβέρνησης ή κάθε φορολογούμενος που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, αλλά δραστηριοποιείται μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα»

Σύμφωνα με τα άρθρα 62 & 64 του ίδιου νόμου, πληρωμές οι οποίες υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου στη πηγή με τους αντίστοιχους συντελεστές αποτελούν:

- Μερίσματα (15%)
- Τόκοι (15%)
- Δικαιώματα (20%)
- Αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες (20%)
- Το ασφάλισμα που καταβάλλεται στα πλαίσια ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων (10%, 15%, 20% ανάλογα την περίπτωση)

- Η υπεραξία που αποκτά φυσικό πρόσωπο από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας (15%)

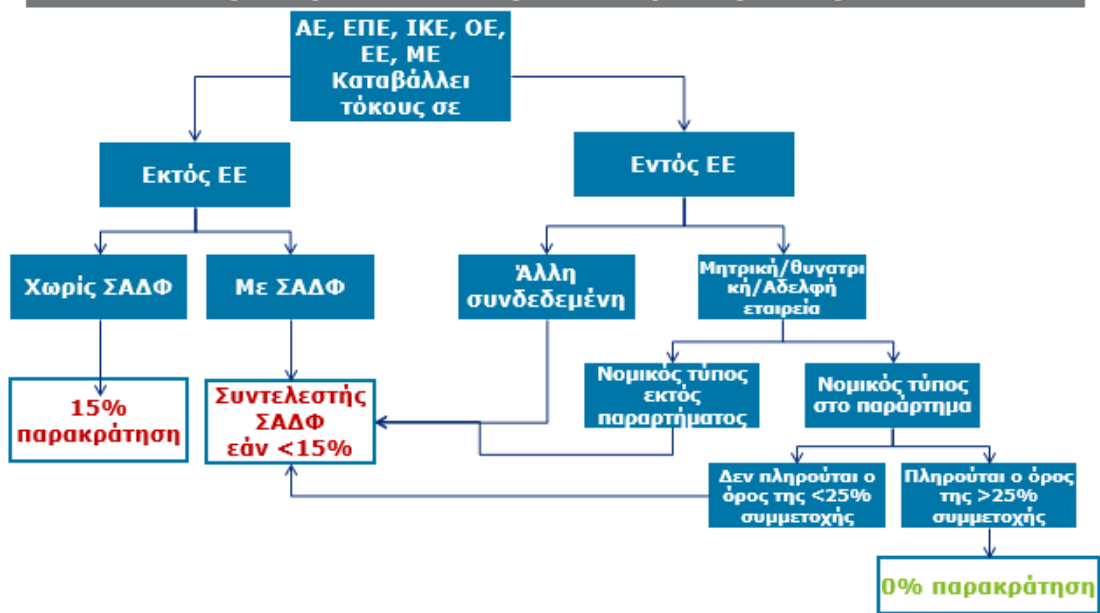
Όσον αφορά τα μερίσματα, αυτά απαλλάσσονται της παρακράτησης εντός Ελλάδας αλλά και εντός κοινότητας στη περίπτωση που ο διανέμων κατέχεται σε ποσοστό άνω του 10% από τον λαβών και για διάστημα άνω των 24 μηνών. Σε αντίθετη περίπτωση για εντός Ελλάδος διανομή εφαρμόζεται ο ανωτέρω συντελεστής ενώ για περίπτωση διανομής εντός κοινότητας αλλά και σε τρίτη χώρα εφαρμόζεται ο χαμηλότερος συντελεστής μεταξύ Σ.Α.Δ.Φ. και 15%.

Σημαντική διαφορά με την Αλβανία είναι ότι η παρακράτηση φόρου στα μερίσματα εφαρμόζεται χωρίς εξαίρεση με συντελεστή 15% εντός Αλβανίας ενώ για διανομή εκτός χώρας εφαρμόζεται ο μικρότερος συντελεστής μεταξύ Σ.Α.Δ.Φ. και 15%.

Στα παρακάτω διαγράμματα θα δούμε τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων περί παρακράτησης φόρου στη πηγή για καταβληθέντες τόκους εντός της Ελλάδας και εκτός Ελλάδας. Σημειωτέον ότι για την Αλβανία, η παρακράτηση φόρου για καταβληθέντες τόκους εφαρμόζεται εγχώρια για τα φυσικά πρόσωπα με συντελεστή και εκτός Αλβανίας εφαρμόζεται ο μικρότερος συντελεστής μεταξύ Σ.Α.Δ.Φ. και 15%.

Καταβολές τόκων εκτός Ελλάδος – νομικά πρόσωπα

Η παρακράτηση φόρου εισοδήματος σχετικά με καταβολές για δικαιώματα διαφέρει στην περίπτωση καταβολής εντός Ελλάδας στις οποίες δεν υπάρχει υποχρέωση παρακράτησης, ενώ για περιπτώσεις καταβολής εκτός Ελλάδας ισχύει το ανωτέρω διάγραμμα των τόκων μεταβάλλοντας το συντελεστή παρακράτησης σε 20%. Αντίστοιχα, στην Αλβανία ισχύουν τα ίδια με το τρόπο παρακράτησης φόρου στις καταβολές τόκων.

Περαιτέρω διαφορές εντοπίζονται στις καταβολές που υπόκεινται σε παρακράτηση όπως μπορούμε να δούμε παραπάνω με την καταγραφή των σχετικών καταβολών βάσει των οικείων, της εκάστοτε χώρας, διατάξεων.

5.2 Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

Η Αλβανία έχει συνολικά υπογράψει 41 Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας, με τις χώρες⁴:

Αυστρία, Αίγυπτο, Βέλγιο, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ινδία, Ισπανία, Ιταλία, Ιρλανδία, Ισλανδία, Κατάρ, Κίνα, Κόσοβο, Κουβέιτ, Κροατία, Λεττονία, Μαλαισία, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Ν. Κορέα, Νορβηγία, Ολλανδία, Ουγγαρία, ΠΓΔΜ, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσική Ομοσπονδία, Σερβία, Σιγκαπούρη, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία και Τσεχία.

Η εν λόγω σύμβαση (Σ.Α.Δ.Φ.) με την Ελλάδα υπεγράφη στα Τίρανα, στις 14.07.1995 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον υπ' αριθμό 2755/1999 νόμο (ΦΕΚ Α 252) και τέθηκε σε ισχύ από 01.01.2001.

Οι διατάξεις των Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας υπερισχύουν των διατάξεων της εγχώριας φορολογικής νομοθεσίας.

Τα σημαντικότερα άρθρα της εν λόγω σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας εισοδήματος, τέθηκαν στις εξής κατηγορίες εισοδημάτων με τους εξής προνομιακούς συντελεστές:

- Άρθρο 10: Μερίσματα 5%
- Άρθρο 11: Τόκοι 5%
- Άρθρο 12: Δικαιώματα 5%

Για την πλήρη ανάγνωση της Σ.Α.Δ.Φ. μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας παραθέτω το παρακάτω σύνδεσμο:

http://www.gsis.gr/gsis/export/sites/default/gsis_site/ddos/sadf/FEK_ALBANIA_telik_o.pdf

Κεφάλαιο VI

6. Συγκριτική ανάλυση

Η φορολογία εισοδήματος τόσο φυσικών όσο και νομικών προσώπων στην Ελλάδα βασίζεται στο νόμο 4172/2013 περί Φορολογίας Εισοδήματος. Επιπλέον, ο νόμος 4174/2013 περί Φορολογικών Διαδικασιών καθώς και ο νόμος 4308/2014 περί των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων λειτουργούν υποστηρικτικά στην ερμηνεία και ορθή εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων.

6.1 Φορολογία νομικών προσώπων

Στην εν λόγω ενότητα θα πραγματοποιήσουμε θεωρητική συγκριτική ανάλυση της ενότητας «Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων Αλβανίας» με την αντίστοιχη φορολογική αντιμετώπιση των νομικών προσώπων στην Ελλάδα. Για καλύτερη κατανόηση των εν λόγω συγκρίσεων θα παραθέσουμε παραδείγματα σε επόμενη ενότητα.

Αρχικά, όσον αφορά στη *μορφή των νομικών προσώπων* οι οποίες είναι υποκείμενες στο φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα, αυτές είναι αντίστοιχες με την Αλβανία με μόνη διαφορά τη μορφή της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας (Ι.Κ.Ε.). Οι δε υπόλοιπες, Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε. και Α.Ε. αντιστοιχίζονται στις τέσσερις κατηγορίες Ν.Π. της Αλβανίας. Να σημειώσουμε ότι στην Αλβανία, το φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα εξετάζεται στο πλαίσιο της φορολογίας νομικών προσώπων και όχι τόσο στα φυσικά πρόσωπα.

Το *φορολογικό έτος* των νομικών προσώπων πρέπει να είναι αποκλειστικά για περίοδο 12 μηνών και μπορεί να λήγει την 31^η Δεκεμβρίου είτε την 30^η Ιουνίου κάθε έτους. Αντίθετα, το φορολογικό έτος νομικών προσώπων στην Αλβανία είναι το ημερολογιακό έτος.

Βασική διαφορά αποτελεί ο φορολογικός συντελεστής με τον οποίο φορολογούνται τα κέρδη των νομικών προσώπων στις δυο χώρες. Στο παρακάτω πίνακα θα δούμε τις διαφορές των βασικών συντελεστών:

Πίνακας 5: Φορολογικοί Συντελεστές Νομικών Προσώπων για Αλβανία & Ελλάδα

Κατηγορία προσώπου	Εισόδημα	Ελλάδα	Αλβανία
Φυσικό πρόσωπο ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα	Από επιχειρηματική δραστηριότητα	Κλίμακα μισθωτών υπηρεσιών	15%
	Από επιχ. δραστηριότητα και μισθωτές υπηρεσίες		15% + κλίμακα μισθωτών
Οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο	Από ALL 0 έως ALL 5 εκατ. (€ 40.500,00)	29%	0%
	Από ALL 5 εκατ. έως ALL 8 εκατ. (€ 64.800,00)		5%
	Από ALL 8 εκατ. και άνω		15%

Μεμονωμένες διαφορές ακόμα αποτελούν:

1. Η φορολόγηση των εταιρειών (ALB) παραγωγής λογισμικών προγραμμάτων φορολογείται με συντελεστή 5% και
2. Υπό συγκεκριμένες αυστηρές προϋποθέσεις, ξενοδοχεία 4 και 5 αστέρων (ALB) απαλλάσσονται της φορολογίας εισοδήματος για διάστημα 10 ετών.

Τόσο στην Αλβανία, όσο και στην Ελλάδα ο φόρος εισοδήματος Ν.Π. επιβάλλεται στα φορολογητέα κέρδη μιας εταιρείας, τα οποία προκύπτουν από τη διαφορά των ακαθάριστων εσόδων και των εκπιπτόμενων από τη φορολογική αρχή εξόδων. Οι προϋποθέσεις περί έκπτωσης των δαπανών από τα ακαθάριστα έσοδα, βάσει του άρθρου 22 του Ν. 4172/2013 (GR), είναι όμοιες με τις αντίστοιχες της Αλβανίας. Ιδιαίτερη διαφορά αποτελεί το άρθρο 22^A του Ν. 4172/2013 (GR), το οποίο θέτοντας κίνητρο για ανάπτυξη των επιχειρήσεων, αναφέρει ότι δαπάνες επιστημονικής έρευνας αποδεδειγμένες υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα προσαυξημένες κατά 30%. Οι δε προϋποθέσεις των μη εκπιπτόμενων δαπανών που ορίζει το άρθρο 23 του ίδιου νόμου διαφέρουν στα παρακάτω:

Πίνακας 6: Διαφορές Μη Εκπιπτόμενων Διαφορών Αλβανίας- Ελλάδας

Μη Εκπιπτόμενες Δαπάνες	Διαφορές
α) Χρεωστικοί τόκοι δανείων από τρίτους	Ίδια μεταχείριση με μόνη διαφορά στην Αλβανία, τη περίπτωση κατά την οποία τα δάνεια και οι προκαταβολές της εταιρείας ξεπεράσουν κατά μέσο όρο το 4πλάσιο των Ι.Κ. όπου και ο τόκος που προκύπτει από το υπερβάλλον ποσό δεν εκπίπτει.
β) Δαπάνες δίχως χρήση τραπεζικών μέσων	Όριο Ελλάδος € 500,00, όριο Αλβανίας € 1.215,00
γ) Μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές	Καμία διαφορά
δ) προβλέψεις	Ελλάδα, εκτός των οριζόμενων στο άρθρο 26 ενώ για την Αλβανία δεν εκπίπτουν εκείνες οι οποίες δεν πληρούν τα βασικά κριτήρια που αναλύονται στο σχετικό άρθρο περί προβλέψεων ανωτέρω.
ε) πρόστιμα και ποινές, περιλαμβανομένων των προσαυξήσεων	Καμία διαφορά
στ) Η παροχή αμοιβών σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα	Στην Αλβανία δεν ορίζεται κάτι σχετικό.
ζ) Φόρος εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων του τέλους επιτηδεύματος και των έκτακτων εισφορών, που επιβάλλεται για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε., καθώς και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) που αναλογεί σε μη εκπιπτόμενες δαπάνες, εφόσον δεν είναι εκπεστέος ως Φ.Π.Α. εισροών,	Ισχύει και στις δυο χώρες το ίδιο με μόνη διαφορά ότι η Αλβανία δεν επιβάλλει τέλος επιτηδεύματος.

Μη Εκπιπτόμενες Δαπάνες	Διαφορές
η) Τεκμαρτό μίσθωμα σε περίπτωση ιδιόχρησης ακινήτου	Δεν ορίζεται τεκμαρτή δαπάνη μισθώματος ακινήτου στην Αλβανία
θ, ι & ια) Δαπάνες εορταστικών εκδηλώσεων, ενημερωτικών ημερίδων και οργάνωσης συναντήσεων, σίτισης και ψυχαγωγίας	Στην Αλβανία δεν ορίζεται όριο ανα συμμετέχοντα και το όριο συνολικής δαπάνης επί των ακαθάριστων εσόδων είναι 0,3% ενώ στην Ελλάδα είναι 0,5%.
ιβ) Προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	Καμία διαφορά
ιγ) Δαπάνες προς μη συνεργάσιμα κράτη και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς	Στον αλβανικό φορολογικό νόμο δεν ορίζεται η εν λόγω διάταξη.
ιδ) Δαπάνες μισθοδοσίας	Καμία διαφορά
ιε) Δαπάνες προς τρίτους υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου	Στην Αλβανία δεν εκπίπτει το σύνολο της δαπάνης εφόσον δεν έχει αποδοθεί ο παρακρατηθέντας στη πηγή φόρος ενώ για την Ελλάδα δεν ορίζεται κάτι ανάλογο.
ιστ) Δαπάνες χορηγιών	Στην Ελλάδα δεν ορίζεται η εν λόγω δαπάνη ενώ στην Αλβανία δεν εκπίπτουν στο ποσό που υπερβαίνουν διακριτά όρια βάσει σχετικού νόμου καθώς και το 3% των κερδών προ φόρων.

Σημειώνεται ότι στο άρθρο του Ν.8438/1998 (ALB) περί μη εκπιπόμενων δαπανών αναφέρονται περιοριστικά και δαπάνες της εταιρείας η οποίες βάσει Ε.Λ.Π. καταχωρούνται σε λογαριασμούς ισολογισμού και δεν επηρεάζουν το φορολογικό αποτέλεσμα.

Οι αποσβέσεις, οι οποίες αποτελούν σημαντικό μέρος στο προσδιορισμό του φορολογικού αποτελέσματος, προσδιορίζονται διακριτά από τους φορολογικούς νόμους των δυο συγκρινόμενων χωρών. Στο παρακάτω πίνακα παραθέτουμε τους συντελεστές και τις μεθόδους αποσβέσεων που αποδέχεται η φορολογική αρχή κάθε χώρας:

Πίνακας 7: Μέθοδοι και Συντελεστές Απόσβεσης Αλβανίας-Ελλάδας

Κατηγορία παγίων	Μέθοδος απόσβεσης		Συντελεστής απόσβεσης	
	Ελλάδα	Αλβανία	Ελλάδα	Αλβανία
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί,	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	4%	5%
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία	Σταθερή	Δεν ορίζεται	5%	N/A
Αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	5%	20%
Μηχανήματα	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	10%	5%
εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	10%	20%
Μέσα μεταφοράς ατόμων	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	16%	20%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	12%	20%
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα και έξοδα πολυετούς απόσβεσης	Σταθερή	Σταθερή	10%	15%
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός και λογισμικό	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	20%	25%

Κατηγορία παγίων	Μέθοδος απόσβεσης		Συντελεστής απόσβεσης	
	Ελλάδα	Αλβανία	Ελλάδα	Αλβανία
Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης	Σταθερή	Φθίνουσα με σταθερό συντελεστή	10%	20%
Εξοπλισμός και όργανα (επιστημονικής χρήσης)	Σταθερή	Δεν ορίζεται	40%	N/A

Τα στοιχεία τα οποία δεν ορίζονται θα θεωρήσουμε ότι κατατάσσονται στις λοιπές οριζόμενες κατηγορίες σύμφωνα με τη πλησιέστερη κατηγορία παγίων. Αποσβένεται εξ ολοκλήρου η αξία του παγίου όταν αυτή ανέρχεται σε ποσό κάτω των ALL 5.000,00 (€ 40,50), για τα κτίρια και μηχανήματα κάτω του 3% και για τα υπόλοιπα κάτω του 10%. Αντίθετα για την Ελλάδα ισχύει η εξ ολοκλήρου απόσβεση στη περίπτωση που η αναπόσβεστη αξία ανέρχεται σε ποσό μικρότερο των € 1.500,00.

Το άρθρο 25 του Ν.4172/2013 (GR) πως η επιλογή μεθόδου αποτίμησης των αποθεμάτων γίνεται βάσει των Ε.Λ.Π. και δεν μπορεί να μεταβληθεί για διάστημα 4 ετών μετά το φορολογικό έτος το οποίο επιλέχθηκε για πρώτη φορά. Ωστόσο, στην Αλβανία ο εν λόγω περιορισμός δεν υπάρχει.

Όσον αφορά τις *επισφαλείς απαιτήσεις (προβλέψεις)* κατά τον αλβανικό φορολογικό νόμο δεν τίθενται αντίστοιχες αναφορές της ελληνικής διάταξης και αυτές εκπίπτουν ως δαπάνη με τη μορφή μείωσης των εσόδων της χρήσης μόνο στη περίπτωση που διαγραφούν και πληρούν τις τρεις βασικές προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 26 του Ν. 4172/2013 (GR). Στη περίπτωση των τραπεζών αυτές δύναται να εκπέσουν διαγραφές απαιτήσεων έχει παρέλθει διάστημα 365 ημερών από τη διενέργεια νόμιμων διαδικασιών κατά των εν λόγω οφειλετών.

Βάσει του άρθρου 27 του Ν. 4172/2013 (GR), προβλέπεται η *μεταφορά φορολογικών ζημιών* και ο συμψηφισμός τους με κέρδη επομένων χρήσεων στα 5 επόμενα έτη. Αντίστοιχα στην Αλβανία επιτρέπεται για τα 3 επόμενα έτη. Δεν ισχύει η παρούσα διάταξη για τις 2 χώρες εάν οι εταιρείες που φέρουν τις ζημίες μεταβάλλουν άμεσα ή έμμεσα τη μετοχική σύνθεσή τους σε ποσοστά άνω των 33% και 50%, αντίστοιχα.

Στην Αλβανία προβλέπεται ακόμα η πίστωση ζημιών αλλοδαπής με σκοπό την ελάφρυνση του φόρου εισοδήματος για την επόμενη χρήση από αυτή που έφερε ζημίες. Δεν ισχύει κάτι ανάλογο στην περίπτωση της Ελλάδας.

Το εισόδημα από μερίσματα σε ελληνικό Ν.Π. φορολογείται γενικά στο σύνολο των εσόδων με συντελεστή 29%. Ειδικά όμως, εάν αυτό προέρχεται από Ν.Π. εντός Ελλάδος φορολογείται είτε με 15% με τη μορφή παρακράτησης και η εν λόγω παρακράτηση πιστώνεται από το σύνολο του φόρου, είτε με συντελεστή 0% εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διακράτησης των μετοχών σε ποσοστό άνω του 10% και για περισσότερους από 24 μήνες κατά την οποία δύναται να πιστωθεί και ο φόρος επί των κερδών του Ν.Π. που το διανέμει μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο συντελεστή 29% (μικτό έσοδο). Επίσης, για μερίσματα τα οποία διανέμονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύουν τα ίδια με τα εγχώρια. Τέλος, στη περίπτωση εισοδήματος μερίσματος από τρίτες χώρες το εισόδημα φορολογείται βάσει του μικρότερου συντελεστή μεταξύ συντελεστή παρακράτησης χώρας που διανέμει και Σ.Α.Δ.Φ. εάν υφίσταται. Αντιθέτως, παρατηρούμε ότι τα εισοδήματα από μερίσματα στην Αλβανία απαλλάσσονται της φορολογίας όταν αποκτούνται από Ν.Π. της Αλβανίας (δεδομένης της παρακράτησης φόρου στη πηγή) ενώ σε άλλη περίπτωση εξετάζεται η τυχόν ύπαρξη παρακράτησης στη πηγή, ειδάλως φορολογείται σύμφωνα με το γενικό κανόνα φορολογίας των καθαρών κερδών.

Πίνακας 8: Προθεσμίες Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος Αλβανίας- Ελλάδας

Χώρα	Προθεσμία Υποβολής	Καταβολή φόρου
Ελλάδα	30 ^η Ιουνίου επομένου έτους	Το πολύ σε 6 ισόποσες μηνιαίες δόσεις με 1 ^η δόση μέχρι την 31 ^η Ιουλίου
Αλβανία	31 ^η Μαρτίου επομένου έτους	Κατά την υποβολή της δήλωσης (δεδομένου του τρόπου προκαταβολής φόρου)

Πίνακας 9: Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος Αλβανίας - Ελλάδα

Χώρα	Βάση υπολογισμού προκαταβολής	Ποσοστό προκαταβολής
Ελλάδα	Φόρος τελευταίου φορολογικού έτους	100%
Αλβανία	Φόρος προηγούμενου και προ προηγούμενου φορολογικού έτους (βλ. σχετική ενότητα ανωτέρω)	9/12 επί του φόρου αμέσως προηγούμενης χρήσης και 3/12 επί του φόρου προ προηγούμενης χρήσης

Υποκεφαλαιοδότηση

Ελλάδα : Η διάταξη περί κεφαλαιοδότησης τίθεται σε περίπτωση που οι χρεωστικοί τόκοι είναι άνω των € 3.000.000. Στην εν λόγω περίπτωση μια εταιρεία μπορεί να εκπέσει τις πλεονάζουσες δαπάνες τόκων (έξοδα – έσοδα) μέχρι του ποσού του 30% του φορολογικού EBITDA σε ένα φορολογικό έτος.

Αλβανία: Η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται στην Αλβανία στο πλαίσιο ελέγχου των τόκων και διαφέρει ελάχιστα από την Ελληνική. Δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα το ποσό των τόκων έξοδα στο βαθμό που οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων υπερβαίνουν το 30% του φορολογικού EBITDA.

Σημαντική διαφορά στην εν λόγω διάταξη είναι το γεγονός της εφαρμογής της και σε ασφαλιστικούς οργανισμούς της Αλβανίας.

Τέλος, αναφέρουμε επιγραμματικά διατάξεις οι οποίες προβλέπονται στο Ν. 4172/2013 (GR) αλλά όχι στο Ν. 8438/1998 (ALB).

- Ετήσιο Τέλος Επιτηδεύματος
- Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς
- Ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρείες (E.A.E.)

6.2 Φορολογία φυσικών προσώπων

Στην εν λόγω ενότητα θα πραγματοποιήσουμε θεωρητική συγκριτική ανάλυση της ενότητας «Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων Αλβανίας» με την αντίστοιχη φορολογική αντιμετώπιση των φυσικών προσώπων στην Ελλάδα. Για καλύτερη κατανόηση των εν λόγω συγκρίσεων θα παραθέσουμε παραδείγματα σε επόμενη ενότητα.

Κατά μια γενική εικόνα, η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων δεν διαφέρει ιδιαίτερα μεταξύ των δύο χωρών. Η μεγαλύτερη διαφορά θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι η εναλλακτική της Ελλάδας να φορολογεί κατά *τεκμαρτό* τρόπο ένα φυσικό πρόσωπο το οποίο για οιοδήποτε λόγο δεν πραγματοποιεί «επαρκές» πραγματικό εισόδημα. Στην Αλβανία η φορολόγηση τίθεται αποκλειστικά στο πραγματικό εισόδημα των προσώπων.

Ο προσδιορισμός της έννοιας του φυσικού προσώπου δεν διαφέρει στις δυο χώρες καθώςον νοείται οποιοδήποτε άτομο, το οποίο διατηρεί τη φορολογική κατοικία του στη κάθε μία χώρα και αποκτά εισόδημα.

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

Το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες φορολογείται βάσει προοδευτικής κλίμακας και στις δύο χώρες με τη διαφορά ότι στην Αλβανία η κλίμακα φορολογίας βασίζεται στο μηνιαίο μισθό ενός εργαζομένου ενώ στην Ελλάδα βασίζεται στον ετησιοποιημένο μισθό. Οι μηνιαίοι μισθοί που λαμβάνουν οι Αλβανοί μισθωτοί στον ιδιωτικό αλλά και το δημόσιο τομέα ανέρχονται σε 12 (με την εξαίρεση των έκτακτων αμοιβών για τον ιδιωτικό, οι οποίες θεωρούνται 1 επιπλέον μισθός), ενώ αντίθετα στην Ελλάδα οι μηνιαίοι μισθοί για τον ιδιωτικό τομέα είναι 14 υποχρεωτικά και για το δημόσιο είναι 12 μέχρι πρότινος. Στο παρακάτω πίνακα θα παραθέσουμε τις διαφορές συντελεστών φορολογίας ανά κλιμάκιο βάσει ετησιοποιημένου⁵ εισοδήματος για την Αλβανία.

⁵ Η ετησιοποίηση γίνεται με την υπόθεση 14 μισθών και μετατροπής των ALL σε € βάσει ισοτιμίας 31.12.2018 για συγκρισσιμότητα με την Ελληνική κλίμακα.

Πίνακας 10: Διαφορές συντελεστών φορολογίας ανά κλιμάκιο (ετησιοποιημένο)

Εισόδημα ανά κλιμάκιο (€)	Ελλάδα	Αλβανία
Από 0 – 3.402	22%	0%
3.403 – 14.742		13%
14.743 – 20.000		23%
20.001 – 30.000	29%	
30.001 – 40.000	37%	
40.001 και άνω	45%	

Τα δε υπόλοιπα εισοδήματα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα στις δυο χώρες φορολογούνται διακριτά είτε στη πηγή είτε στο συνολικό εισόδημα του προσώπου που τα αποκτά βάσει των παρακάτω συντελεστών:

Πίνακας 11: Φορολογικοί συντελεστές για τα υπόλοιπα εισοδήματα

Κατηγορία εισοδήματος	Ελλάδα	Αλβανία
Μερίσματα	15%	15%
Τόκοι	15%	15%
Δικαιώματα	20%	15%
Υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου – ακινήτων	15%	15%
Αναδρομικά μισθωτών – έκτακτες αποδοχές	20%	15%

Κλίμακα φορολογίας εισοδήματος από ακίνητη περιουσία βάσει του άρθρου 40 του Ν. 4172/2013 (GR):

Πίνακας 12: Κλίμακα φορολογίας εισοδήματος από ακίνητη περιουσία

Εισόδημα (€)	Ελλάδα	Αλβανία
Από 0 – 12.000	15%	15%
12.001 – 35.000	35%	
35.001 και άνω	45%	

Σημαντική διαφορά της ελληνικής φορολογίας εισοδήματος είναι η έκτακτη φορολόγηση επί του συνόλου των εισοδημάτων στην ίδια βάση με το φόρο εισοδήματος. Η γνωστή σε όλους μας «Έκτακτη Εισφορά Αλληλεγγύης» φορολογεί για ακόμη μια φορά το φορολογητέο εισόδημα των φυσικών προσώπων και δεν προβλέπεται από τις αλβανικές φορολογικές διατάξεις.

Μειώσεις φόρου

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν.4172/2013 (GR) ο Έλληνας φορολογούμενος φυσικό πρόσωπο (όχι όμως ο ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα) δικαιούται των εξής μειώσεων φόρου:

- 1) Κατ' ελάχιστον € 1.900 με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων για πραγματοποίηση δαπανών βάσει της παρακάτω προοδευτικής κλίμακας:

Πίνακας 13: Κλίμακα ελάχιστων δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα (μείωση φόρου)

Εισόδημα (€)	% ελάχιστης δαπάνης με ηλεκτρ. Μέσα
1 – 10.000	10%
10.001 – 30.000	15%
30.001 και άνω	20% και μέχρι το ποσό των € 20.000

- 2) Κατά τη πραγματοποίηση δαπανών για δωρεές υπό τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Έκπτωση φόρου 10% επί του ποσού δωρεάς
- Ποσό δωρεάς > € 100 και < 5% του φορολογητέου εισοδήματος
- Κατάθεση σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό

Αντίστοιχα, βάσει του άρθρου 13/3 του Ν. 8438/1998 (ALB) οι μειώσεις φόρου που επιδέχονται τα φυσικά πρόσωπα είναι:

- Τόκοι έξοδα από δάνεια για εκπαιδευτικούς σκοπούς και
- Ιατρικές δαπάνες μέχρι του ποσού των € 69,11 για κάθε άτομο και € 259,20 για το σύνολο νοικοκυριού σε ετήσια βάση.

Όσον αφορά την αποζημίωση κατά την απομάκρυνση από την εργασία ενός μισθωτού προβλέπεται φορολόγηση του ποσού αποζημίωσης υπό τις παρακάτω προϋποθέσεις:

Πίνακας 14: Φορολογικοί συντελεστές για ποσό αποζημίωσης

Εισόδημα (€)	Ελλάδα (προοδευτικά)	Αλβανία
Έως 60.000	0%	15%
60.001 – 100.000	10%	
100.001 – 150.000	20%	
150.001 και άνω	30%	

Πίνακας 15: Δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων

	Ελλάδα	Αλβανία
Εισοδήματα	Δηλώνονται όλα τα εισοδήματα που έχουν αποκτηθεί (για σκοπούς πληρότητας και για την επιβολή E.E.A.)	Δηλώνονται μόνο τα εισοδήματα που υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος
Υποχρέωση υποβολής	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Όλα τα φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι που έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους και αποκτούν εισόδημα (από το 1^ο €) ▪ Οι κάτοικοι εξωτερικού που αποκτούν εισόδημα από πηγή της χώρας 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Τα φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι που αποκτούν εισόδημα, το οποίο ξεπερνά σε ετήσια βάση τα € 16.200,00 (ALL 2 εκατ.) ▪ Οι κάτοικοι εξωτερικού που αποκτούν εισόδημα από πηγή της χώρας.
Χρόνος υποβολής	30 ^η Ιουνίου επομένου έτους	30 ^η Απριλίου επομένου έτους

Πίνακας 16: Αποτέλεσμα και καταβολή φόρου εισοδήματος

Φόρος	Ελλάδα	Αλβανία
Χρεωστικό Υπόλοιπο	Αποπληρωμή σε 3 ισόποσες διμηνιαίες δόσεις με 1 ^η δόση το τέλος του 1 ^{ου} μήνα από την υποβολή	Αποπληρωμή εφάπαξ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολή της δήλωσης
Πιστωτικό Υπόλοιπο	Πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό με τη προϋπόθεση μη ύπαρξης λοιπών οφειλόμενων φόρων ή οικειοθελείς αίτηση μελλοντικού συμψηφισμού	

6.3 Παραδείγματα

Με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της επιρροής που έχει ο φόρος εισοδήματος στα εισοδήματα που αποκτούν φυσικά και νομικά πρόσωπα μεταξύ των χωρών Ελλάδα και Αλβανία, θα εξετάσουμε μερικά παραδείγματα για τη καθεμία χώρα και ανα κατηγορία προσώπου και θα δούμε τον ουσιαστικό φόρο που προκύπτει ανα περίπτωση σε ποσοστιαίες μονάδες.

Τα παραδείγματα θα τεθούν υπό κάποιες παραδοχές για την συγκρισιμότητα των δεδομένων και περιπτώσεων. Οι παραδοχές αυτές θα είναι:

- Η ίδια νομισματική μονάδα, η οποία θα εκφράζεται σε μονάδες,
- Η επιλογή εισοδήματος για τους μισθωτούς θα είναι τέτοια που να κατατάσσεται στην ανώτατη κατηγορία συντελεστών φορολόγησης
- Καμία παρακράτηση δεν έχει γίνει επί των όποιων εισοδημάτων

Παράδειγμα 1 – Φ.Π. (μισθωτός)

Έστω φυσικό πρόσωπο «Α», φορολογικός κάτοικος Αλβανίας με μηνιαίο καθαρό από εισφορές εισόδημα από μισθωτή εργασία για το μήνα Δεκέμβριο ποσού 250.000 μονάδες και δαπάνες για τόκους 25.000 από δάνειο για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Ο ουσιαστικός φόρος στην Αλβανία για το μήνα Δεκέμβριο θα είναι:

Φορολογητέο εισόδημα	250.000
(μείον) Έκπτωση δαπανών από τόκους	(25.000)
Τελικό φορολογητέο εισόδημα	225.000
Φόρος εισοδήματος βάσει κλίμακας	34.850
Ουσιαστικός φορολογικός συντελεστής	13,94%

$$\text{Φόρος} = 0\% * 30.000 + 13\% * 100.000 + (225.000 - 130.000) * 23\% = 0 + 13.000 + 21.850 = 34.850$$

Άρα, παρατηρούμε ότι για το εισόδημα των 250.000 μον., ο φόρος αποτελεί το 13,94% του εισοδήματος.

Παράδειγμα 2 – Φ.Π. (μισθωτός)

Έστω φυσικό πρόσωπο «Β», φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, άγαμος με ετήσιο καθαρό από εισφορές εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες ποσού 50.000 μονάδες και δαπάνες με ηλεκτρονικά μέσα 10.000 μονάδες.

Φορολογητέο εισόδημα	50.000
Φόρος εισοδήματος βάσει κλίμακας	15.500
(μείον) Μείωση φόρου λόγω δαπανών με ηλεκτρ. Μέσα άνω του προβλεπόμενου	1.600
(πλέον) Ειδική εισφορά αλληλεγγύης	2.076
Σύνολο φόρου	15.976
Ουσιαστικός φορολογικός συντελεστής	31,95%

$$\begin{aligned} \text{Φόρος} &= 20.000 \cdot 22\% + 10.000 \cdot 29\% + 10.000 \cdot 37\% + 10.000 \cdot 45\% = \\ &4.400 + 2.900 + 3.700 + 4.500 = 15.500 \text{ μον.} \end{aligned}$$

$$\text{Μείωση φόρου} = 1.900 - 30.000 / 1.000 \cdot 10 = 1.600 \text{ μον.}$$

$$\begin{aligned} \text{Ειδική εισφορά αλληλεγγύης} &= \\ 12.000 \cdot 0\% + 8.000 \cdot 2,2\% + 10.000 \cdot 5\% + 10.000 \cdot 6,5\% + 10.000 \cdot 7,5\% &= \\ 0 + 176 + 500 + 650 + 750 = 2.076 \text{ μον.} \end{aligned}$$

Άρα, παρατηρούμε ότι ο παρόν φόρος αποτελεί σχεδόν το 1/3 του συνολικού εισοδήματος.

Παράδειγμα 3 – Φ.Π. (ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα)

Έστω φυσικό πρόσωπο «Γ» που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, φορολογικός κάτοικος Αλβανίας με εισόδημα 10.000 μον.

Φορολογητέο εισόδημα (πραγματικό)	10.000
Φόρος εισοδήματος (15%)	1.500
Ουσιαστικός φορολογικός συντελεστής	15%

Παράδειγμα 4 – Φ.Π. (ασκών επιχειρηματική δραστηριότητα)

Έστω φυσικό πρόσωπο «Δ» που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, με φορολογητέο εισόδημα 20.000 μον.

Φορολογητέο εισόδημα	20.000
Φόρος εισοδήματος βάσει κλίμακας	4.400
Ειδική εισφορά αλληλεγγύης	176
Σύνολο φόρου	4.576
Ουσιαστικός φορολογικός συντελεστής	22,88%

Παράδειγμα 5 – Ν.Π.

Έστω νομικό πρόσωπο «ALB SHA» φορολογικός κάτοικος Αλβανίας με λογιστικά κέρδη για το έτος 2018 9.000.000 μονάδες και μη εκπιπόμενες δαπάνες 3.000.000 μονάδες.

Λογιστικά κέρδη	9.000.000
(πλέον) μη εκπιπόμενες δαπάνες	3.000.000
Φορολογικό κέρδος	12.000.000
Σύνολο φόρου (15%)	1.800.000

Λογιστικά κέρδη	9.000.000
(μείον) Φόρος χρήσης	(1.800.000)
Καθαρά κέρδη χρήσης	7.200.000
Ουσιαστικό φορολογικός συντελεστής	20%

Παράδειγμα 6- Ν.Π.

Έστω νομικό πρόσωπο «GR A.E.» με τα δεδομένα του παραδείγματος 5.

Λογιστικά κέρδη	9.000.000
(πλέον) μη εκπιπόμενες δαπάνες	3.000.000
Φορολογικό κέρδος	12.000.000
Σύνολο φόρου (29%)	3.480.000

Λογιστικά κέρδη	9.000.000
(μείον) Φόρος χρήσης	(3.480.000)
(μείον) Τέλος επιτηδεύματος (Ν. 3986/2011)	(1.000)
Καθαρά κέρδη χρήσης	5.519.000
Συνολική επιβάρυνση από φόρους	3.481.000
Ουσιαστικό φορολογικός συντελεστής	38,67%

Για λόγους κατανόησης της καταβολής προκαταβολής του φόρου εισοδήματος για τα Ν.Π. Αλβανίας παρατίθενται επίσης τα κατωτέρω παραδείγματα:

Παράδειγμα 7 – Υπολογισμός προκαταβολής φόρου εισοδήματος (2018) σε νομικό πρόσωπο που ξεκίνησε τη δραστηριότητά του πριν την 01.01.2016

Έστω ότι,

Φόρος εισοδήματος χρήσης 2016: 1.200.000 μον.

Φόρος εισοδήματος χρήσης 2017: 1.800.000 μον.

Προκαταβολή φόρου εισοδήματος για κάθε μήνα μεταξύ Ιανουαρίου και Μαρτίου 2018 = $1.200.000/12$ μήνες = 100.000,

Προκαταβολή φόρου εισοδήματος για κάθε μήνα μεταξύ Απριλίου και Δεκεμβρίου 2018 = $1.800.000/12$ μήνες = 150.000

Παράδειγμα 8 – Υπολογισμός προκαταβολής φόρου εισοδήματος (2018) σε νομικό πρόσωπο που ξεκίνησε τη δραστηριότητά του κατά τον Απρίλιο 2016

Αρχικά, θα υπολογίσουμε την προκαταβολή φόρου εισοδήματος για τους μήνες (έκαστος) Απρίλιο έως Δεκέμβριο 2018 ως και ανωτέρω, δηλαδή: $1.800.000/12 = 150.000$,

Για τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο θα υπολογίσουμε βάσει του φόρου εισοδήματος του έτους 2016, δηλαδή εάν υποθέσουμε ότι το νομικό πρόσωπο είχε συνολικό φόρο για το εν λόγω έτος 1.200.000 μον., τότε η προκαταβολή φόρου των πρώτων 3 μηνών του 2018 θα είναι: $1.200.000/8$ μήνες = 150.000.

Παράδειγμα 9 – Υπολογισμός προκαταβολής φόρου εισοδήματος (2018) σε νομικό πρόσωπο που ξεκίνησε τη δραστηριότητά του κατά τον Ιούνιο 2017

Με την υπόθεση ότι ο συνολικός φόρος της χρήσης 2017 ανήλθε σε 1.800.000 μον., η προκαταβολή φόρου εισοδήματος για κάθε μήνα μεταξύ Απριλίου και Δεκεμβρίου 2018 = $1.800.000/6$ μήνες = 300.000

Για τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο θα υπολογίσουμε τη προκαταβολή φόρου βάσει εκτίμησης που θα κάνει ο φορολογούμενος για το εν λόγω τρίμηνο και θα το διαιρέσει με το 3, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν στοιχεία βάσει του γενικού κανόνα που περιγράφεται στα προηγούμενα παραδείγματα.

Παράδειγμα 10 – Υπολογισμός προκαταβολής φόρου εισοδήματος (2018) σε νομικό πρόσωπο που ξεκίνησε τη δραστηριότητά του κατά τον Μάρτιο 2018

Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο έχει παραγωγική δραστηριότητα, για τους μήνες Απρίλιο έως Σεπτέμβριο 2018 δεν υποχρεούται να καταβάλει προκαταβολή φόρου, ενώ για τους μήνες Οκτώβριο έως Δεκέμβριο 2018 το νομικό πρόσωπο θα προϋπολογίσει το φόρο εισοδήματος και θα το προκαταβάλει διαιρώντας το με 3.

Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο δεν έχει παραγωγική δραστηριότητα, οφείλει να προϋπολογίσει το φόρο εισοδήματος των μηνών μέχρι το τέλος του έτους και να καταβάλει μηνιαία το φόρο που αντιστοιχεί.

Παράδειγμα 11 – Υπολογισμός προκαταβολής φόρου εισοδήματος (2018) σε νομικό πρόσωπο που ξεκίνησε τη δραστηριότητά του κατά τον Αύγουστο 2018

Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο έχει παραγωγική δραστηριότητα, για τους μήνες Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο 2018 δεν υποχρεούται να καταβάλει προκαταβολή φόρου.

Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο δεν έχει παραγωγική δραστηριότητα, οφείλει να προϋπολογίσει το φόρο εισοδήματος των μηνών μέχρι το τέλος του έτους και να καταβάλει μηνιαία το φόρο που αντιστοιχεί.

Παράδειγμα 12 – Υπολογισμός προκαταβολής φόρου εισοδήματος (2018) σε νομικό πρόσωπο που παρουσίασε ζημία κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος

Στην εν λόγω περίπτωση η προκαταβολή φόρου εισοδήματος υπολογίζεται βάσει εκτίμησης από το φορολογούμενο πρόσωπο του ετήσιου φόρου εισοδήματος και καταβολής της μηνιαίας αντιστοιχίας του, εκτός εάν κατά το έτος που προηγείται της

ζημίας υπήρξε φόρος, με αποτέλεσμα να αλλάζει ο υπολογισμός της προκαταβολής του φόρου για τους 3 πρώτους μήνες και να υπολογίζεται βάσει του γενικού κανόνα.

Επιπρόσθετα, εάν το νομικό πρόσωπο αποδείξει ότι το φορολογητέο εισόδημα του τρέχοντος έτους θα είναι σημαντικά χαμηλότερο από εκείνο του έτους αναφοράς, οι αρμόδιες Αρχές μπορούν να μειώσουν το ποσό των προκαταβολών. Στην περίπτωση αυτή όμως, αν ο συνολικός οφειλόμενος φόρος στο τέλος του έτους υπερβαίνει το άθροισμα των μηνιαίων προκαταβολών κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, επιβάλλεται τόκος υπερημερίας ποσοστού 5% επί της διαφοράς. Επίσης, οι φορολογικές Αρχές μπορούν να αυξήσουν το ποσό των προκαταβολών, εάν κρίνουν ότι το φορολογητέο εισόδημα τους τρέχοντος έτους θα υπερβεί κατά ποσοστό υψηλότερο του 10% το εισόδημα του έτους αναφοράς.

Κεφάλαιο VII

7. Συμπεράσματα

Στην εν λόγω ενότητα, και τελευταία της εργασίας, παραθέτουμε τα κυριότερα συμπεράσματα από την ανωτέρω συγκριτική ανάλυση μεταξύ του φορολογικού συστήματος της Αλβανίας και της Ελλάδας. Συγκεκριμένα,

Για τα νομικά πρόσωπα παρατηρήθηκε ότι:

- ✓ Η Ελλάδα αποτελεί φορολογικό εμπόδιο για την ανάπτυξη και προσέλκυση νέων επιχειρήσεων δεδομένης της ουσιαστικής επιρροής του συνολικού φόρου στα καθαρά κέρδη, σε αντίθεση με την Αλβανία που υπερτερεί ποσοστιαία στην εν λόγω επιβάρυνση καθώς επίσης και στο γεγονός της ένταξης διατάξεων ελάφρυνσης φόρου και προσέλκυσης νέων επιχειρήσεων (ειδικά στον κλάδο τουρισμού).
- ✓ Στην Ελλάδα εντάχθηκε ως έκτακτη πηγή φόρου τα τελευταία χρόνια το «Τέλος Επιτηδεύματος» επιχειρήσεων, φόρος ο οποίος δεν υφίσταται στην Αλβανία.

Όσο, για τα φυσικά πρόσωπα παρατηρήθηκε ότι:

- ✓ Η κυριότερη διαφορά μεταξύ των δυο χωρών στη φορολόγηση Φ.Π., αποτελεί το γεγονός της τεκμαρτής κατά περίπτωση φορολόγησης βάσει Ελληνικών διατάξεων, κάτι που δεν προβλέπεται για την Αλβανία,
- ✓ Η προσθήκη της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, η οποία αποτελεί μέσο διπλής φορολόγησης και
- ✓ Η ουσιαστική επιρροή του συνολικού φόρου στα εισοδήματα Φ.Π., η οποία επιβαρύνει διπλάσια τα Φ.Π σε σχέση με την Αλβανία

Αναφορικά με τις διατάξεις περί παρακρατούμενων φόρων, παρατηρήσαμε ότι στην Αλβανία η παρακράτηση φόρου εφαρμόζεται σε λιγότερες περιπτώσεις εισοδημάτων και με μικρότερους συντελεστές από τις αντίστοιχες Ελληνικές με αποτέλεσμα να μην επηρεάζεται αρνητικά η ρευστότητα των επιχειρήσεων.

Τέλος, χρήσιμα πεδία προς περαιτέρω διερεύνηση του φορολογικού συστήματος της Αλβανίας, θα ήταν η ανάλυση της επιβολής έμμεσου φόρου (ΦΠΑ), καθώς και άλλων τοπικών (σε επίπεδο δήμων) φορολογικών διατάξεων .

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

1. Balliu, H. (2018). Comparative Review of Tax Systems in the Republic of Albania and Great Britain. Albania. European Journal of Economics and Business Studies May-August 2018 Volume 4, Issue 2 ISSN 2411-4073 (online)
2. Binaj, A., Binaj, I. & Limaj, I. (2013). Personal Income Tax Policy Analysis: Albania vs. United States. Albania. International Journal of Economics and Financial Issues Vol. 3, No. 1, 2013, pp.42-49 ISSN: 2146-4138
3. EY, “Worldwide Corporate Tax Guide 2018”, 2018
4. EY, “Worldwide Personal Tax and Immigration Guide 2018-19”, 2018
5. General Directorate of Taxation. (2011, 04 21). Ligji Nr.10418 Date 21.04.2011 (Law No.10418 Dated 21.04.2011). Tirana, Albania.
6. General Directorate of Taxation. (2012). Ligji Nr.20/2012, Date 1.3.2012 "Per disa shtesa ne Ligjin Nr.8438, Date 28.12.1998, i ndryshuar" (Law No. 20/2012, Dated 1.3.2012 "For Some Amendments to the Law No. 8438, Dated 28.12.1998, Changed"). Retrieved June 30, 2012, from [http://www.tatime.gov.al/gdt/Tax legislation in Force.aspx](http://www.tatime.gov.al/gdt/Tax_legislation_in_Force.aspx)
7. General Directorate of Taxation. (1998). Ligji Nr.8438, Date 28.12.1998 "Per Tatimin mbi Te Ardhurat Personale" (Law No. 8438, Dated 28.12.1998 “For Income Tax”). Retrieved June 1, 2012, from [http://www.tatime.gov.al/gdt/Income Tax.aspx](http://www.tatime.gov.al/gdt/Income_Tax.aspx)
8. General Directorate of Taxation. (2001). Ligji Nr.8841 Date 11.12.2001 "Per disa ndryshime ne Ligjin Nr.8438, Date 28.12.1998" (Law No.8841, Dated 11.12.2001 “For Some Amendments to the Law No.8438, Dated 28.12.1998”). Retrieved June 1, 2012, from [http://www.tatime.gov.al/gdt/Tax Laws.aspx](http://www.tatime.gov.al/gdt/Tax_Laws.aspx)
9. General Directorate of Taxation. (2011, 09 06). Njoftim per Mediat (Announcement for the Media). Tirana, Albania
10. Πρεσβεία της Ελλάδος στα Τίρανα (Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων). Οδηγός επιχειρείν στην Αλβανία. Τίρανα, Οκτώβριος 2018

Ελληνική

1. Γιώργος Α. Κορομηλάς, «Φορολογικές Σημειώσεις 2018», Tax advisors, 2018

Ηλεκτρονικές Πηγές

1. PwC Albania. Tax Alert, Fiscal Changes October 2018. Ανάκτηση από: https://www.pwc.com/al/en/publications/2018/PwC_Albania_Tax_Alert_Fiscal_Changes_October_2018.pdf
2. General Directorate of Taxes. Ανάκτηση από: <https://www.tatime.gov.al/>
3. Κορομηλάς Α. Γεώργιος. «Σταθερό και δίκαιο φορολογικό σύστημα (το άλλο με τον Τοτό το ξέρετε;)». Αθήνα 2017.
<https://www.liberal.gr/arthro/163255/oikonomia/forologika/aplo-stathero-kai-dikaio-forologiko-sustima-to-allo-me-ton-toto-to-xerete.html>
4. <https://financa.gov.al/transferimi-i-cmimit/>
5. Deloitte international tax / Albania Highlights 2018
<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-albaniahighlights-2018.pdf?nc=1>
6. Deloitte international tax / Albania Highlights 2019
<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-albaniahighlights-2019.pdf>
7. Deloitte Tax & Legal News Albania
<https://www2.deloitte.com/al/en/pages/tax/articles/tax-and-legal-news.html#>
8. <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Albania-Corporate-Deductions>
9. Invest in Albania
<https://invest-in-albania.org/doing-business-in-albania/taxation-system/>
10. Albania Corporate tax rate
<https://tradingeconomics.com/albania/corporate-tax-rate>